

Digitaalinen oppimateriaali (klassinenkitara.com) lähiope- tuksen tukena

Jarno Setälä

OPINNÄYTETYÖ
Joulukuu 2019

Musiikin koulutusohjelma
Musiikkipedagogi

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Musiikin koulutusohjelma
Musiikkipedagogi

SETÄLÄ, JARNO:
Digitaalinen oppimateriaali (klassinenkitara.com) lähiopetuksen tukena

Opinnäytetyö 62 sivua
Joulukuu 2019

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda digitaalisessa muodossa olevaa oppimateriaalia klassisen kitaran perusteiden oppimista varten. Prosessin ensimmäinen osio käsitti oppimateriaalin sekä sen julkaisulle tarkoitettavan internetsivuston luomisen. Seuraavassa kirjallisessa osiossa käsitellään muun muassa materiaalin työstämiseen tarvittuja toimenpiteitä, teknologian mahdollisuuksien hyödyntämistä musiikin opiskelussa ja oppimateriaalia varten luotujen internetsivujen tekoprosessia. Opinnäytetyön tarkoituksena on tuoda ilmi yksi mahdollinen vaihtoehto tiedon jakamiseen, josta voisi olla hyötyä niin opettajille kuin oppilaille.

Oppimateriaalin tavoitteena on mahdollistaa klassisen kitaran perusteiden harjoittelu ja sisäistäminen niin omatoimisena opiskeluna kuin yhteistyössä lähiopetustuntien kanssa paikasta, ajasta ja henkilökohtaisesta instrumenttiopettajasta riippumatta. Sisältö koostuu seitsemästä kriittisestä osa-alueesta, esimerkiksi oikeaoppisesta soittoasennosta, jotka toimivat yleisesti ensimmäisten normaalien lähiopetustuntien materiaalina. Tekstipohjaisen materiaalin sisäistämistä on autettu muun muassa nuotti- ja kuvaesimerkein. Materiaalia onkin ensisijaisesti suunniteltu käytettävän yhdessä lähiopetustuntien kanssa tukemaan oppijan nopeampaa ja tehokkaampaa oppimista. Oppimateriaalin selkeä vaiheittainen eteneminen ja oppimista tukevat havainnollistavat kuvat kuitenkin mahdollistavat myös materiaalin itsenäisen opiskelun ilman soitonopettajaa. Oppimateriaali löytyy sivustolta www.klassinenkitara.com.

Asiasanat: klassinen kitara, digitaalinen oppimateriaali, musiikkikasvatusteknologia, etäopetus

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Programme in Culture and Arts, Music
Music Pedagogy

SETÄLÄ, JARNO:
Digital Learning Material (klassinenkitara.com) Supporting Contact Learning

Bachelor's thesis 62 pages
December 2019

The purpose of this thesis was to create digital learning material for the basics of classical guitar. The first part of the process involved creating the study material and an internet site for publishing it. The following written section discusses, among other things, the steps needed to work on the material, harnessing the potential of technology to study music, and the process of creating web pages for learning materials. The purpose of this thesis is to highlight one possible option for sharing information that could be useful to both teachers and students.

The objective of the learning material is to enable practicing and internalising the basics of classical guitar, both through self-study and in connection with classroom instruction, regardless of place, time, or personal instrument teacher. The content consists of seven critical areas, such as orthodox playing positions, which generally serve as material for the first regular contact lessons. The internalisation of text-based material has been assisted by, for example, musical notation and picture examples. The material is therefore primarily designed to be used in conjunction with classroom lessons to support the learner's faster and more effective learning. However, the clear step-by-step progress of the material and the illustrative images also support studying the material independently without a need for an instrument teacher. Learning material can be found at the following address: www.klassinenkitara.com

Key words: classical guitar, digital teaching material, musical education technology, distance learning

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	TEKNOLOGIA OPETUKSESSA.....	7
	2.1 Mitä on musiikkikasvatusteknologia?	7
	2.2 Teknologian mahdollisuudet musiikin opetuksessa	9
3	TAUSTAA PROSESSIN TAKANA.....	16
	3.1 Miksi juuri digitaalinen oppimateriaali?	16
	3.2 Digitaalisen oppimateriaalin haasteet ja mahdolliset ratkaisut.....	22
4	OPPIMATERIAALIN TOTEUTTAMINEN.....	26
	4.1 Oppimateriaalin luominen	27
	4.1.1 Oikeanlaisen kitaran hankinta	30
	4.1.2 Klassisen kitaran soittoasento.....	30
	4.1.3 Kitaristin oikea käsi	33
	4.1.4 Lyhyt katsaus musiikinteoriaan	36
	4.1.5 Kitaristin vasen käsi	37
	4.1.6 Klassisen kitaran lyhyt historia	41
	4.1.7 Ohjeita oikeaoppiseen harjoitteluun	42
	4.2 Oppimateriaalin kuvien ottaminen ja käsittely	43
	4.3 Oppimateriaalin viimeistely verkkosivuja varten	47
5	Verkkosivujen luonti.....	49
	5.1 Sivuston käyttötarkoitus	49
	5.2 Käyttöalustan valinta	51
	5.3 Verkkosivustojen ulkoasu	55
6	POHDINTA	57
	LÄHTEET	59

1 JOHDANTO

Aiheeni opinnäytetyölle sai ensimmäisen muotonsa musiikkipedagogiopintojeni ensimmäisten opiskeluvuosien aikana. Havaitsin jo varhain oppiessani opettamisen pedagogisista puolista oman kiinnostukseni sekä nykyisten että tulevien teknologisten mahdollisuuksien hyödyntämiseen instrumenttiopetuksen kohdalla. Niin kuin oman instrumenttini klassisen kitaran sekä useimpien muidenkin soitinten kohdalla oppiminen on perinteisesti järjestetty lähiopetuksella klassisen opettaja-oppilas -käytänteen mukaisesti. Kannattaessani itsekkin tätä perinteistä opetuskäytäntöä, mietin usein kuitenkin mahdollisuutta kehittää ja lisätä oppilaan oppimista myös lähiopetustuntien ulkopuolella. Haasteen muodostaa usein vastaaminen kysymykseen, kuinka ohjata ja kannustaa oppilasta faktapohjaisen tiedon äärelle myös lähiopetustuntien ulkopuolella.

Uskon jokaisen pedagogin, on sitten kyseessä musiikin tai minkä tahansa muun alan opettaja, samaistuvan tilanteisiin, jossa opetettavan asian edistymisen esteenä on ollut esimerkiksi oppilaan huolimattomuus nuottimateriaalin tai muun oppimateriaalin säilyttämisen kohdalla. Viikoittainen tasainen edistyminen on häiriintynyt oppimateriaalin hävittämisen tai annettujen harjoitteluohjeiden unohtamisen vuoksi. Näiden, usein tahattomien tekojen vuoksi oppitunteja on jouduttu käyttämään jo käytyjen ohjeiden ja asioiden uudelleenopetteluun. Useimmiten, omien havaintojeni kautta, tämänkaltaiset unohtamiseen tai asioiden hävittämiseen liittyvät ongelmat koskevat enemmänkin nuorempia oppilaita. Olen kuitenkin havainnut vastaavia haasteita myös vanhemmilla oppilailla, heidän kohdallaan haasteiden painottuessa enemmän annettujen ohjeiden oikeinmuistamiseen. Miettiessäni vastausta näihin haasteisiin aloin kehitellä ajatusta paikasta ja ajasta riippumattomasta oppimateriaalista, joka voisi auttaa edellä mainittuihin ongelmiin ja haasteisiin.

Halusin luoda opinnäytetyössäni itselleni ja tuleville oppilailleni alustan oman tietotaitoni jakamiselle ja samalla varmistaa oppilaan saavuttavan oman seulan läpi kulkeneen faktatiedon. Viittaan opinnäytetyössäni luomaani oppimateriaaliin käsitteellä digitaalinen oppimateriaali, muiden termien kuten sähköisten materi-

aalien monesti luodessa kuvaa DVD- tai CD-levyistä (Nikupeteri 2014, 5). Tämän digitaalisen oppimateriaalin luominen noudattaen omia pedagogisia näkemyksiäni sekä hyödyntäen jo olemassa olevia kitaransoiton oppaita lähdekirjallisuutena pyrkimykseni oli luoda ajasta ja paikasta riippumatonta opetusta, joka tukisi oppilaan oikeaoppista edistymistä niin lähiopetustunneilla kuin niiden ulkopuolella. Ennen kaikkea oppimateriaalin tarkoituksena on toimia lähiopetustunten tukena sekä mahdollistaa ja tukea oppilaan kontrolloitua oppimista niiden jälkeen. Mika Joensuun (2011) mukaan internetistä ja sitä hyödyntävistä viestintävälineistä on tullut olennainen osa monen nuoren arkipäivää. Internet toimii monelle ajasta ja paikasta, fyysisestä etäisyydestä ja kellonajasta riippumattoman konkreettisen tiedon etsimisen sekä saman henkisten ihmisten löytämisen. Nämä nykyajan mahdollisuudet tarjoavat monelle mahdollisuuksia ja tukea henkilökohtaiselle oppimisen kasvattamiselle. (Joensuu 2011, 14.) Kuitenkin internetin kasvavan tiedon määrä nostaa esille pedagogisia kysymyksiä kaiken tiedon paikkaansa pitävyydestä ja luonteesta. Tämän opinnäytetyön kautta luomani materiaalin avustuksella olenkin pyrkinyt omalta osaltani luomaan faktaperäistä ja tarkistettua oppimateriaalia omille oppilaille ja kaikille asiasta kiinnostuneille.

Olennainen osa opinnäytetyötäni oli luoda perustukset oman opettajuuteni kehittymiselle tulevaisuutta silmällä pitäen. Opinnäytetyötäni varten luoma materiaali keskittyykin vain klassisen kitaran aivan perusasioiden hallintaan. Kuitenkin prosessin aikana oppimani työskentelytavat ja menetelmät sekä luomani internetsivusto tulevat toiminaan opetukseni tukena myös työelämässä. Prosessin kautta oppimani asiat antavat minulle myös tulevaisuudessa mahdollisuuden luoda uutta oppimateriaalia jo opittuja keinoja ja olemassa olevia välineitä käyttäen. Opinnäytetyö voikin toimia yhtenä oppimismahdollisuutena kenelle tahansa opettajalle, joka saattaa olla kiinnostunut oman oppimateriaalinsa luomisesta. Koko prosessin tarkoituksena onkin ollut kuvata mahdollisimman yksinkertaista oppimateriaalin luomisprosessia, jonka tärkeimpänä osa-alueena on ollut selkeän oppimateriaalin luominen eikä niinkään näyttävän ja monimutkaisen teknologisen osaamisen opettelu.

2 TEKNOLOGIA OPETUKSESSA

2.1 Mitä on musiikkikasvatusteknologia?

Musiikkikasvatusteknologia voidaan nähdä nykyisen koulutusteknologian hyödyntämisenä musiikin oppimisessa ja opettamisessa. Tieteenä musiikkikasvatusteknologia on yhdistelmä teknisiä tieteitä, musiikki- ja kasvatustieteitä. Musiikkikasvatusteknologia itsessään luo ja tutkii toimintatapoja ja välineitä musiikkikasvatuksessa. Monet aikojen saatossa käytetyt työvälineet ovat musiikkiteknologian musiikkikasvatukselle luomia innovaatioita. Nykypäivänä nämä innovaatiot näkyvät selkeimmin tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntävässä opetuksessa. Selkeää eroa musiikinopetuksen ja musiikkikasvatusteknologian välillä voi ollakin vaikea erottaa. (Ojala 2006b, 15, 20.)

Musiikkikasvatusteknologia ei ole pelkästään musiikin opetuksessa käytettävien apuvälineiden ja laitteiden luomiseen suunnattua toimintaa. Enemmänkin sen tarkoituksena on toimia yhteistyössä yleisen musiikkikasvatuksen kanssa kehittämisen ja tutkimisen uusien teknologien mahdollisuuksia opetuksessa. Näin ollen musiikkikasvatusteknologian päämääränä ei ole perinteisten keinojen ja toimintatapojen korvaaminen teknologialla. Tarkoituksena ei myöskään ole opettajien tai oppilaiden korvaaminen teknologialla. Uusien toimintatapojen tutkiminen, kehittäminen ja niihin kasvattaminen kuuluvat olennaisina musiikkikasvatusteknologian sisältöön. (Ojala 2006b, 20–21.)

Monipuolisen musiikinopetuksen saavutettavuus voi Suomessa joissakin tilanteissa olla hankalaa. Tämä voi joskus johtua pitkistä välimatkoista pätevän musiikinopetuksen luokse. Teknologian kehityksen myötä välimatkoihin liittyviä ongelmia on pyritty ratkaisemaan muun muassa etäopetuksella. Videoyhteyden välityksellä toteutetun opetuksen kautta opettajat ja oppilaat ovat voineet kohdata toisensa välillään olevasta välimatkasta riippumatta. Näiden opetustilanteiden tukena on käytetty erilaisia videotallenteita ja musiikkiin suunnattuja tietokoneohjelmia. Näitä etäopetustilanteissa käytettyjä keinoja on myös yhdistetty itsenäisen opiskelun ja lähiopetustuntien rinnalle. Musiikinopetuksen kehittämisen lisäksi teknologialla on pyritty kannustamaan oppilasta uuden

tiedon oppimiseen. Kaikki tieto- ja viestintäteknologian toimintatavat pyrkivät omalta osaltaan kehittämään oppimistilanteita. Musiikkikasvatusteknologian tehtävänä onkin ennen kaikkea näiden monien teknologisten mahdollisuuksien ja kehitysten kriittinen tarkastelu ja soveltaminen musiikin oppimiseen. (Ojala & Väkevä 2006, 59–60.)

Teknologiaa hyödyntävä käyttäjä ei ole toiminnoissaan koskaan täysin vapaa muiden osapuolten vaikutuksista. Musiikkiteknologian välineiden kehitykseen ja kehityssuuntiin ovat vaikuttaneet niin rahoituskysymykset kuin esimerkiksi mahdolliset valinnat käytettävästä teknologiasta oppilaitoksen sisällä. Vaikkakin musiikkikasvatusteknologian käyttäjä voikin varsin vapaasti käyttää teknologiaa hyödykseen, ei hänellä välttämättä ole ollut mahdollisuutta vaikuttaa mitä teknologiaa hänen on käytettävä tai miten tämä teknologia kehitetty. Musiikkikasvatusteknologia pyrkiikin saamaan käyttäjän oman osaamisen sekä ulkopuolisten tekijöiden määrittämät teknologian ominaisuudet kohtaamaan. Toisin sanoen musiikkikasvatusteknologia luo käyttäjälleen välineitä, joiden äärellä hänen on mahdollista käyttää osaamistaan vapaasti. Keskeisessä asemassa onkin teknologian tarkoituksenmukainen käyttäminen. Teknologian halutaan vastaavan ja tukevan opettamiemme arvoja ja taitoja. (Unkari-Virtanen 2006, 26–27.)

Tulevaisuuden musiikkikasvatusteknologian kehittymiseen vaikuttavat monet tieteen ulkopuoliset tekijät, kuten musiikkikasvatuksen ja musiikkikulttuurien tulevaisuuden suuntaukset, teknologiset keksinnöt ja yhteiskunnassa tapahtuvat niin rakenteelliset kuin taloudelliset muutokset. Nämä kaikki tekijät voivat vaikuttaa omalta osaltaan monin paikoin tavoiteltuun elinikäisen oppimisen visioihin. Esimerkiksi tulevaisuuden vanheneva väestö on kasvanut teknologisen kehityksen kanssa ja monille teknologian käyttö olennainen osa jokapäiväistä toimintaa. (Salavuo 2006c, 432–433.) Tulevaisuuden haasteina onkin löytää niitä koulutusteknologian välineitä, jotka tukisivat elinikäistä musiikillista oppimista musiikkikasvatuksen määrittämiä tavoitteita noudattaen.

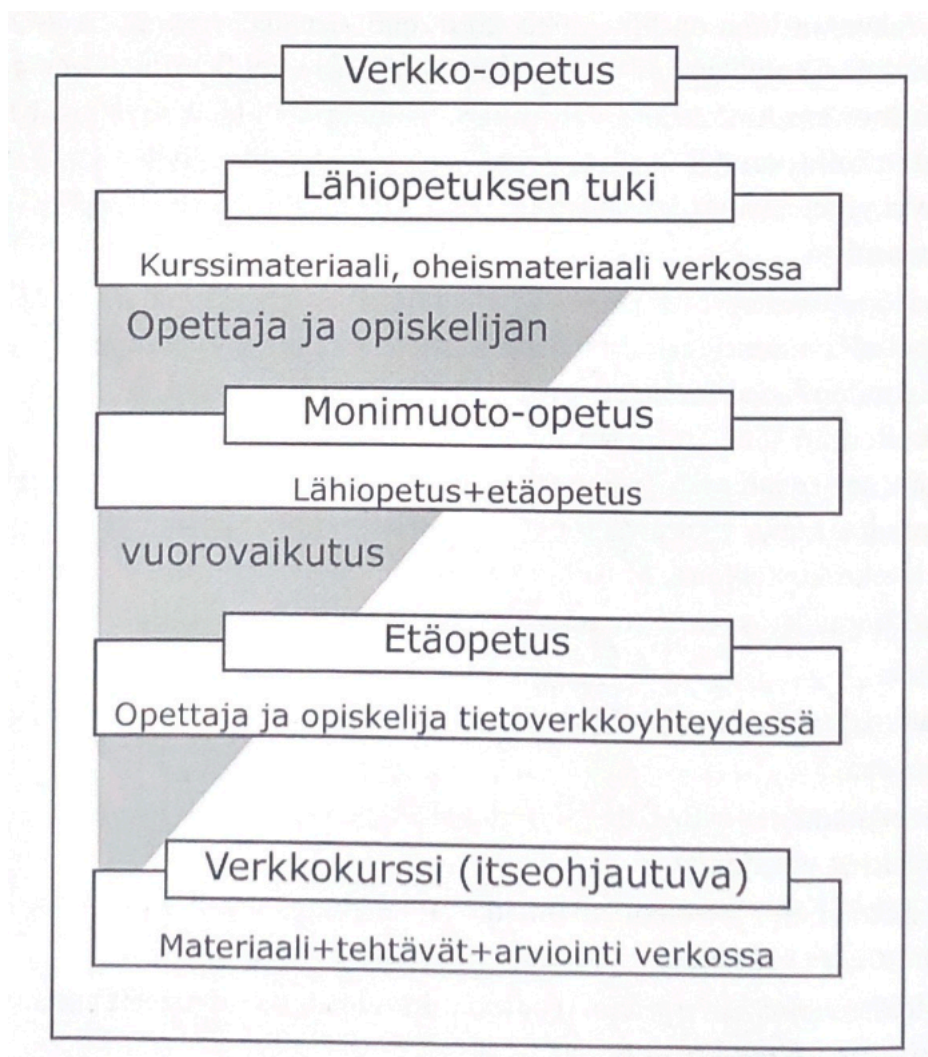
2.2 Teknologian mahdollisuudet musiikin opetuksessa

Teknologia hyödyntäminen musiikin opetuksessa voi parhaimmillaan tukea opettavan tiedon omaksumista musiikin opetuksessa yleisenä olevan konstruktivistisen oppimiskäsityksen kanssa. Juha Ojalan ja Lauri Väkevän (2006) mukaan konstruktivistinen oppiminen viittaa tiedon vaiheittaiseen ja aktiiviseen rakentumiseen. Oppiminen tapahtuu yhteistyössä sosiaalisten suhteiden, ympäristön vaikutuksen ja oppijan aiemmin opitun tiedon kanssa. Tietoa ei siis vastaanoteta selkeinä paketteina, vaan tieto rakentuu yksittäisistä palasista oppijan aktiivisen ja itsenäisen havainnoin kautta. Opettaja toimiikin konstruktivistisen käsityksen mukaan oppimiskokemuksen synnyttäjänä ja oppimista tukevan ympäristön luojana. (Ojala & Väkevä 2006, 56, 58). Teknologian avulla opettajan onkin mahdollista luoda oppimista tukevia uusia ympäristöjä, jotka mahdollistavat omalta osaltaan tiedon monipuolisemman rakentumisen.

Normaalissa lähiopetuksen voimin järjestetyssä opetuksessa tuntien ulkopuolinen yhteys oppilaiden ja opettajan välillä jää monesti vähäiseksi. Jos kaikkien oppilaiden opetus noudattaa vastaavaa kaavaa, voi yksilöiden omat ideat ja toiveet jäädä pimentoon. Tähän haasteeseen teknologiaa hyödyntävä opetus pyrkiikin vastamaan. Musiikin opetuksessa paikasta riippumatonta opetusta onkin annettu verkko-opetuksen muodossa internetin välityksellä erilaisia oppimislustoja ja videoita hyödyntäen. (Salavuo 2006b, 65–66.) Verkko-opetus voitaisiin parhaimmassa tapauksessa kehittää käytettäviä opetuskeinoja sekä parantaa monien ihmisten mahdollisuuksia päästä laadukkaaseen opetuksen äärelle (Ruippo 2006, 271).

Verkko-opetuksen järjestäminen on mahdollista toteuttaa useammalla toisistaan poikkeavalla tavalla. Kuvasta 1 käy selville erilaisia verkko-opetuksen muotoja sekä oppilaan ja opettajan kokema vuorovaikutus eri tilanteissa. Verkko-opetuksen järjestäminen kontaktiopetuksen kanssa asettaa teknologian lähiopetuksen rinnalle sulauttaen ne yhteen saumattomasti. Tämän kaltainen teknologian käyttö luo sulautunutta oppimista, jossa kummatkin osapuolet täydentävät toisiaan. Monimuoto-opetuksen nimellä kulkevalla opetuksella tarkoitetaan lähiopetuksen ja etäopetuksen yhdistämistä. Tämän kaltainen opetuksen muoto toimii

esimerkiksi tilanteissa, joissa välimatka opettajan ja oppilaiden välissä on hankala säännöllisen lähiopetuksen järjestämiseksi. Täysin etänä järjestetyssä opetuksessa oppimistilanteen osapuolet saattavat tavata vain muutamia kertoja koko opetuksen aikana. Tilanteeseen vaikuttavia tekijöitä voivat olla muun muassa etäopetukseen suunniteltu oppimateriaali tai oppilaan ja opettajan fyysinen sijainti. Täysin ilman fyysistä kohtaamista tapahtuva opetus voidaan taas järjestää verkkokurssin muodossa. Tämän kaltaiset opetustilanteet toimivat useimmiten tekstipohjaisten tehtävien tekemisenä hyödyntäen erilaisia käytössä olevia oppimisympäristöjä. (Ruippo 2006, 274–276.) Musiikin opetuksen kohdalla jokainen edellä mainittu verkko-opetuksen muoto tarjoaa omat mahdollisuutensa ja haasteensa. Opinnäytetyönäni luotu digitaalinen oppimateriaali pyrkii omalta osaltaan täyttämään lähiopetuksen tukena käytettävää oppimateriaalitarjontaa. Yhtä lailla, paikasta ja ajasta riippumaton digitaalinen oppimateriaali mahdollistaa monimuoto- ja etäopetuksena toteutetut oppimisen muodot tarjoamalla selkeää ja yksiselitteistä materiaalia, joka soveltuu myös itsenäisesti opiskeltavaksi. Ainoa verkko-opetuksen muoto, jonka avulla voi olla haastavaa toteuttaa sujuvaa instrumenttiopetusta on verkkokurssi. Tästä opettamisen muodosta puuttuu instrumenttiopetukselle ominainen ja tärkeä fyysisen esimerkin näyttämisen mahdollisuus. Nykytekniikan mahdollistavat videomuodossa koostetut soittoesimerkit tulevat lähimmäksi fyysistä soittamisen demonstrointia, mutta niistäkin usein puuttuu oppilaalle tärkeä henkilökohtainen ohjeistaminen. Tällä hetkellä parhaiten verkkokursseina musiikin opetuksessa voivat toimia esimerkiksi musiikinteoriaan, -historiaan ja soitinoppiin keskittyvät opintotarjonnat.

KUVA 1 Verkko-opetuksen eri muotoja (Ruippo 2006, 274)

Kontrolloidun verkko-opetuksen lisäksi monet www-sivustot tarjoavat musiikin opetukselle hyödyllistä ja käyttökelpoista materiaalia. Musiikinopetuksessa www-sivustot voivat tarjota opetuksen esittämisen samanaikaisesti visuaalisesti, että auditiivisesti (Salavuo & Myllykoski 2006, 217). Näillä sivustoilla on mahdollista esittää musiikkia muu muassa video-, ääni- ja kuvamuodossa. Yhdeksi nykyisistä opetuksellisista haasteista näiden sivustojen kanssa voi muodostua materiaalin esittämiseen käytetty kieli. Suomeksi löytyvää digitaalista oppimateriaalia ei ole kovinkaan paljon, eikä olemassa olevat materiaalit välttämättä vastaa opetukselle säädettyä laadullista tasoa. (Salavuo & Myllykoski 2006, 220.) Suosituna ja käyttäjäystävällisenä www-pohjaisena videovälitteistä opetusmateriaalia tarjoavana palveluna voidaan kuitenkin mainita suomalainen Rockway. Rockway.fi (2019) tarjoaa soitonopetusta suomeksi muun muassa kitaran, basson, rumpujen ja koskettimen soitossa. Opetus rakentuu osaavien opettajien

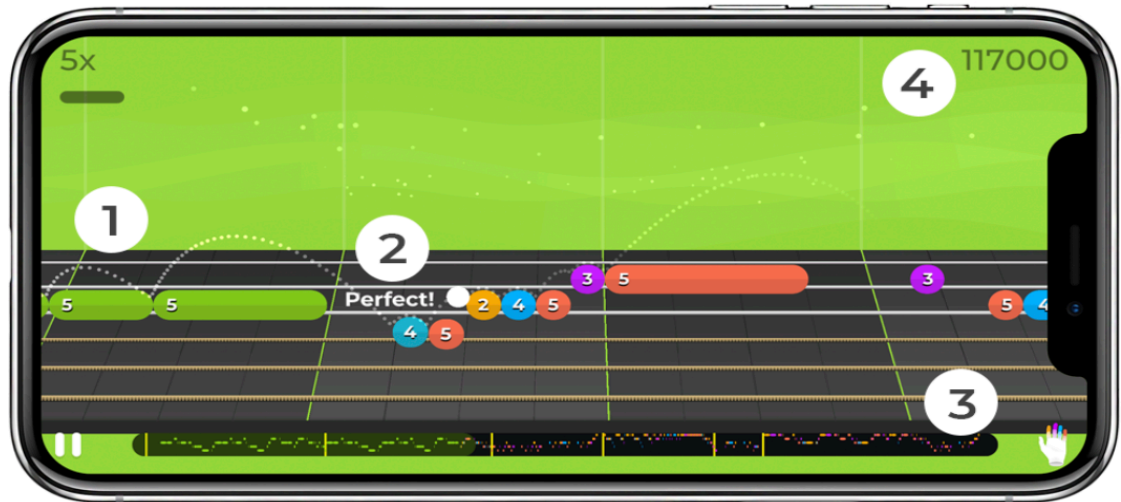
vetämiin kurssikokonaisuuksiin, joiden avulla on mahdollista edistyä suunnitelmallisesti oman aikataulunsa mukaisesti. Rockway tarjoaakin tuhansia videomuodossa olevia oppitunteja jo yli 100 000 suomalaiselle käyttäjälle. (Rockway 2019.) Rockway ja muut samankaltaiset palvelut kehittävätkin musiikin opetuksen opetusmetodeja monipuolisempaan suuntaan. Nämä teknologian kehitykset ovat mahdollistaneet ubiikin eli u-oppimisen, jossa opiskelu mahdollista kaikkialla ja tavoitettavissa paikasta ja ajasta riippumatta (Ojala 2006a, 75).

Ajasta ja paikasta riippumattoman opetuksen järjestämisessä musiikin opettajat voivat hyödyntää erilaisten oppimisalustojen mahdollisuuksia. Miikka Salavuon (2006d) mukaan oppimisalustat ovat internetin välityksellä käytettäviä erilaista tietoa sisältäviä palvelinsovelluksia. Niiden helpon tavoitettavuuden vuoksi erilaisia oppimisalustoja käytetäänkin laajasti monissa oppilaitoksissa. Oppimisalustoja käytetään muun muassa opiskelun kontrollointiin ja ohjaamiseen sekä tarvittavan materiaalin jakamiseen. Parhaimmillaan oppimisalustat voivat lisätä yhteisöllisyyden tunnetta oppimisessa niin opettajan kuin mahdollisten kanssaopiskelijoiden välillä. (Salavuo 2006d, 225–226.) Pedagogisesta näkökulmasta tarkastellessa oppimisalustat kehittävät muun muassa tiedon näkyvyyttä, joustavuutta, saavutettavuutta ja monipuolisempia esittämistapoja (Salavuo, dos Santos Ferreira & Unkari Virtanen 2006, 394). Oppimisalustojen hyödyntäminen ei kuitenkaan ole immuuni monille opetuksen haasteille. Monet opiskelijat voivat olla tottuneita perinteisempiin opetuksen muotoihin. Yhteisölliset sisäistä motivaatiota vaativat oppimisen ja opetuksen muodot voivat tuntua vierailta, eivätkä ne motivoi pakollisten tehtävien lisäksi yhteisöllisempään vapaampaan oppimiseen. (Salavuo ym. 2006, 399–400.) Musiikin opetuksessa oppimisalustoja on onnistuneesti hyödynnetty muun muassa ryhmätyöskentelyä vaativien tehtävien tekemisessä. Oppimisalustat voivat myös mahdollistaa monien luovien esitysmahdollisuuksien kuten musiikkia sisältävien videoiden ja notaation käyttämisen oppimisen ja opetuksen tukena. (Salavuo 2006d, 227.) Musiikin opettajat voisivatkin toimia teknologisen kehityksen suunnannäyttäjinä ja kehittää opetuskäytänteitään monipuolisemmiksi teknologian avulla. Musiikin opetuksen, varsinkin instrumenttiopetuksen ollessa usein pienelle oppilasmäärälle toteutettua, on näin todennäköisempää välttää usein suuren oppilasmäärän kanssa aiheutuvia yhteisöllisiä ongelmia. Miikka Salavuo (2006d) tuokin esille oppimisalustojen audiovisuaalisen puolen. Oppilaiden on mahdollista

tuoda omia videoita soittamisestaan oppimisalustalle opettajan kommentoitavaksi ja arvioitavaksi. Monelle oppilaalle yhtäaikaisesti toteutetun opetuksen kohdalla oppilaat voivat kommentoida toistensa soittamista. Tämän lisäksi myös opettajat voivat itse tuottaa asiantuntijuutta tukevia videoita tukemaan oppilaiden oppimista. (Salavuo 2006d, 227.) Oppimisalustojen kautta oppilaiden olisi myös mahdollista esimerkiksi reflektoida omaa oppimistaan ja osaamistaan itse tuotettujen ja muiden tekemien videoiden kautta.

Mobiililaitteiden, kuten kännyköiden ja tablettien yleistymisen on vaikuttanut opetustapoihin ja -käytäntöihin. Miikka Salavuon (2006a) mukaan monet nykypäivän nuoret omistavat jo varhaisessa iässä oman kännykän. Monelle nuorelle kännykkä on osa arkipäivän toimintaa ja näin ollen he ovat hyvin harjautuneita niiden hyödyntämisessä niin viihde- kuin hyötykäytössä. Mobiililaitteiden monipuoliset ominaisuudet mahdollistavat niiden hyödyntämisen myös musiikin opetuksessa. Musiikin opetukselle mobiililaitteet voivat tuoda lisää ajasta ja paikasta riippumattomia opetuksen muotoja. Tämän lisäksi esimerkiksi kännykät voivat toimia äänen ja kuvan tallennuksen työkaluna. (Salavuo 2006a, 263–264, 268.) Mobiililaitteiden avulla tallennettuja videoita on mahdollista hyödyntää niin oman edistymisen reflektoinnissa kuin mahdollisen oppimisalustan kautta saadun yhteisöllisen palautteen vastaanottamisessa. Mobiililaitteiden hyödyntäminen kasvattaa myös musiikin opetukseen sovellettavien ohjelmien mahdollista käyttöä. Chris Barlow (2006) tuokin esille ilmaisten ja maksullisten ohjelmien hyödyntämisen musiikin opetuksessa. Ilmaisten vapaasti internetistä ladattavien ohjelmien (freeware) käyttäminen oppilaitoksen omilla laitteilla mahdollistaisi teknologian käytön musiikin opetuksessa. Maksulliset julkisohjelmat (shareware) ovat taas monesti sisällöltään rajattuja ilmaiseksi käytettäviä ohjelmia. Näiden täyden sisällön hyödyntämiseksi tulee usein ostaa lisenssi ohjelmaa varten. Molempia ohjelmien muotoja onkin mahdollista ladata internetin välityksellä ilmaiseksi muun muassa äänitys-, sekvensseri- ja nuotinkirjoitusohjelmien muodoissa. (Barlow 2006, 209–210.) Esimerkiksi sekvensseriohjelmien kuten GarageBandin avulla oppilaan on mahdollista luoda vaivattomasti omaa musiikkiaan useita virtuaali-instrumentteja hyödyntäen (Myllykoski 2006, 189–190). Nykyinen teknologinen kehitys on myös mahdollistanut näiden musiikin tekoon soveltuvien ohjelmien käytön mobiilisti esimerkiksi kännykällä tai tabletilla.

Ajasta ja paikasta vapaata opetusta tarjoavat oppimisalustojen ja www-sivujen lisäksi myös erilaiset opetuksen ja viihteellisyyden yhdistävät oppimispelit. Kai Tuurin (2006) mukaan oppimispelien tarkoituksena on innostaa varsinkin nuoria oppimaan tuomalla oppimistilanteeseen mukaan kokeilun ja tekemisen ulottuvuuden. Nämä oppimispelit pyrkivät yhdistämään pelien mukaansa tempaavuuden ja oppimistavoitteet keskenään innostavalla tavalla. Tarkoituksena on motivoida oppilasta eteenpäin lisäten vähitellen haasteita pelillisessä ympäristössä ja näin pyrkien säilyttämään oppilaan sisäinen motivaatio opeteltavaa asiaa kohtaan. Kaikki tämä on pyritty toteuttamaan viihteellisessä ympäristössä, joka tarjoaa samalla palautetta suorituksista ja kannustusta uusien haasteiden kohtaan. (Tuuri 199–200.) Yhtenä käytännöllisenä ja suosittuna musiikin ja pelillistämisen yhdistävänä tekijä voidaan tuoda esille suomalainen Yousician. Yousician (2019a) tarjoaa mahdollisuuden opetella muun muassa kitaran, basson ja ukulelen soittoa. Yousician mahdollistaa soittamisen opiskelun mobiilisti paikasta riippumatta hyödyntämällä esimerkiksi omaa puhelinta tai kannettavaa tietokonetta. Käytettävissä on tuhansia harjoituksia ja kappaleita, joiden avulla pystyt kehittämään osaamistasi ja saavuttamaan omia tavoitteita. (Yousician 2019a). Esimerkkinä kitaran opiskelun (Yousician 2019b) näkymä on kuvan 2 kaltainen. Kitaran opiskeluun hyödynnetään tabulatuurikirjoitusta, joka osoittaa kuvassa 2 soitettavan kielen värejä hyödyntämällä ja numerolla vasemmalla kädellä painettavan nauhavälin kitarassa (1.). Reaaliaikaista edistymistä ja etenemistä osoittaa ruudulla pomppiva valkoinen pallo (2.). Työstettävän harjoituksen tai kappaleen kokonaisuutta on mahdollista havainnoida alhaalla olevasta palkista (3.). Pelillistämistä oppimisessa tukee kappaleen aikana kerätyt pisteet (4.), jonka lukumäärä määräytyy sen mukaan, kuinka hyvin olet suoriutunut soitettavasta kappaleesta. (Yousician 2019b.) Yousician ja vastaavan kaltaiset musiikin opiskeluun suunnatut ohjelmat ja sovellukset voivat parhaimmillaan motivoida ja innostaa varsinkin nuoria oppimaan musiikkia viihteellisessä ja heille jo tutussa teknologisessä ympäristössä. Nykyisten ja tulevien pedagogien olisikin hyvä tiedostaa ja tutustua erilaisten oppimispelien luonteisiin ja mahdollisesti soveltaa niiden ominaisuuksia käytettäväksi perinteisten lähiopetustuntien rinnalla.

KUVA 2 Kitaran opettelun näkymä (Yousician 2019b)

3 TAUSTAA PROSESSIN TAKANA

3.1 Miksi juuri digitaalinen oppimateriaali?

Nykypäivän nuorten päivittäisen toimintaympäristön ja -kulttuurin tunnistaminen on erityisen tärkeää pyrkiessä kehittämään nykyistä ja tulevaa musiikinopetusta. Monien nuorten arkipäivään on jo pitkään kuuluneet monenlaiset teknologiset välineet. Muun muassa tietokoneiden hyödyntäminen niin musiikin kuluttamisessa kuin sen tekemisessäkin on monille perinteiseen arkeen kuuluvaa toimintaa. (Ruippo & Salavuo 2006, 291.) Musiikin kuuntelun ja tekemisen lisäksi teknologia näkyy nuorten arjessa myös sosiaalisissa tilanteissa. Erilaiset sosiaalisen median kanavat, kuten Facebook, YouTube ja Twitter ovat monille nuorille luonnollinen tapa olla yhteydessä kavereihin (Pohjavirta, Sundström-Pullinen & Wickman-Viitala 2009, 14). Nuorten arjessa sosiaalisen median luomat ympäristöt toimivat monesti fyysisen sosiaalisen ympäristön jatkeena. Nykypäivänä kasvaminen kohti aikuisuutta tapahtuu monella nuorella niin internetin kautta kuin sen ulkopuolella. Näiden kahden eri maailman synnyttämä vaikutus näkyy muun muassa nuorten vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Enää internetin käyttötarkoituksena ja toimintona ei ole vain tiedon mekaaninen välittäminen. Internet ja sen sisältämät sosiaaliset ympäristöt toimivat nykyisen nuorisokulttuurin kehitymis- ja syntymispaikkana. (Joensuu 2011, 21.) Tähän jo nuorille luonnolliseen viestintämuotoon olisikin monien opetusauktoriteettien hyvä vastata (Pohjavirta ym. 2009, 14).

Teknologisten välineiden suuri kehittyminen ja yleistyminen on muuttanut ihmisten käsitystä jokapäiväisestä elämästä, niin tiedon hakemisesta ja saavuttavuudesta kuin sosiaalisten suhteiden ylläpitämisestä. Tilastokeskuksen (2019) teettämän tutkimuksen mukaan 90% 16-89-vuotiaasta väestöstä käyttää internetin mahdollisuuksia (kuva 3). 100 prosenttia kaikista 16-ikävuoden ja 44-ikävuoden välille sijoittuvista suomalaista toteaa käyttävänsä internetiä. Koko 16-89 vuotiaasta väestöstä käyttää internetin välittämiä palveluja useita kertoja yksittäisen päivän aikana. (Tilastokeskus 2019, 5). Internet ei näin ollen ole vain pienen ikäryhmän tai harvojen päivittäin käyttämä väline. Se on osa monen päivittäistä

elämää, niin vapaa-ajalla kuin työelämässäkin. Tilastokeskuksen (2019) mukaan internetin hyödyntäminen matkapuhelimen avulla on hyvin yleistä. Koko väestöstä 80% käyttää internetiä matkapuhelimellaan, tilaston jakautuessa 98%:iin 16-24-vuotiaiden kohdalla ja 93%:iin 45-54-vuotiaita tarkastellessa (Tilastokeskus 2019, 5). Korkeat prosenttiluvut internetin mobiilissa käyttämisessä kertovat halusta hyödyntää palveluita paikasta ja ajasta riippumatta. Uutisten, lehtien ja viihdesisällön kuluttaminen ei enää vaadi television ääressä tai fyysisen lehden edessä istumista. Tämän kaltainen teknologisten mahdollisuuksien hyödyntäminen muokkaa niin ihmisten käyttäytymistä kuin mediaa tuottavien tahojen toimintatapoja.

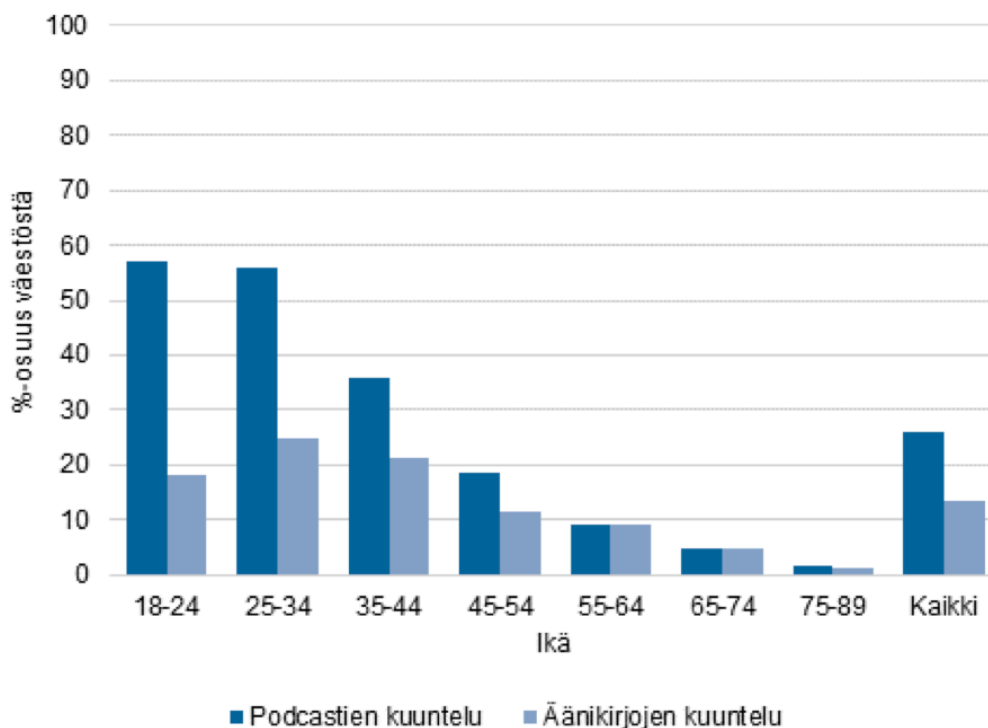
	Käyttää internetiä ¹⁾	Käyttää internetiä useasti päivässä	Käyttää internetiä			
			Matkapuhelimella ¹⁾	Kannettavalla tietokoneella ¹⁾	Pöytäkoneella ¹⁾	Tabletilla ¹⁾
	% -osuus väestöstä					
16-24	100	97	98	80	44	40
25-34	100	96	98	76	48	43
35-44	100	97	97	79	40	62
45-54	98	90	93	74	35	52
55-64	96	82	84	71	38	54
65-74	80	57	54	50	27	35
75-89	41	23	22	21	14	11
Miehet	90	80	80	66	41	45
Naiset	89	78	79	66	31	43
Kaikki	90	79	80	66	36	44

1) Käyttänyt viimeisten kolmen kuukauden aikana

KUVA 3 Internetin käyttöaste ja käyttötavat (Tilastokeskus 2019, 5).

Isolle osalle varsinkin nuorista median kuluttaminen pelkässä audio-muodossa on kasvavassa määrin yleistymässä. Tilastokeskuksen (2019) teettämän tutkimuksen mukaan yli puolet väestön nuorista ja nuoremmista aikuisista kuuntelee podcasteja (kuva 4). Podcastien lisäksi äänikirjojen kuunteleminen on tavoittanut 13% koko väestöstä. Suosituinta äänikirjojen käyttö on ollut 25-34-vuotiaiden keskuudessa. (Tilastokeskus 2019, 6.) Äänikirjojen suosio on ollutkin viime vuosina suuressa nousussa. Äänikirjoja tarjoavista palveluista ruotsalainen BookBeat kertoo sen käyttäjämäärän ylittäneen 100 000 käyttäjän rajan Suomessa elokuussa 2019. Kasvua alkuvuoden 2019 yli 70 000 käyttäjästä on tapahtunut runsaasti. Runsaas kasvu äänikirjoja käyttävien määrässä onkin saanut muun muassa kustantamot kiinnostumaan äänikirjojen mahdollisuuksista perin-

teisten fyysisten kirjojen lisäksi. (Aromaa 2019.) Vaikkakin instrumentin oppimiseen hyödynnettävän oppimateriaali voi erota sisällöltään ja käyttötarkoitukseltaan edellä mainituista median lähteistä, kertoo näiden medioiden nykytilanne yleistä kuvaa kulutettavan median luonteesta. Entistä suurempi osa ihmisistä kuluttaa median asia- ja viihdesisältöä tavoilla, jotka viestivät paikkaan ja aikaan sitoutumattoman materiaalin tarpeesta.

KUVA 4 Podcastien ja äänikirjojen käytön yleisyys (Tilastokeskus 2019, 7).

Digitaalisen oppimateriaalin hyödyntäminen tuo oppimateriaalin siihen ympäristöön, jota kasvavassa määrin suurempi ihmisjoukko jo hyödyntää useita kertoja joka päivä. Saavutettavuuden kasvattamisen lisäksi digitaalinen oppimateriaali voi auttaa oppilaan osaamisen kehittymistä kasvattamalla itsenäisen toiminnan määrää oppimisessa. Tämän kaltaista itse tekemiseen ohjautuvaa toimintaa ja toiminnasta itsestään saatavan nautinnon tavoittelua kutsutaan itseohjautuvuusteoriaksi (Martela & Jarenko 2014, 12). Itseohjautuvuusteorian mukaan ihminen hakeutuu itsenäisesti itseään kiinnostavien asioiden äärelle. Sisäsyntyisen toiminnallisuuden synnyttämänä tekemättömyys koetaan pitkästyttävänä. Lasten kohdalla uusien haasteita voidaan löytää esimerkiksi leikkien kautta. (Martela & Jarenko 2014, 13.)

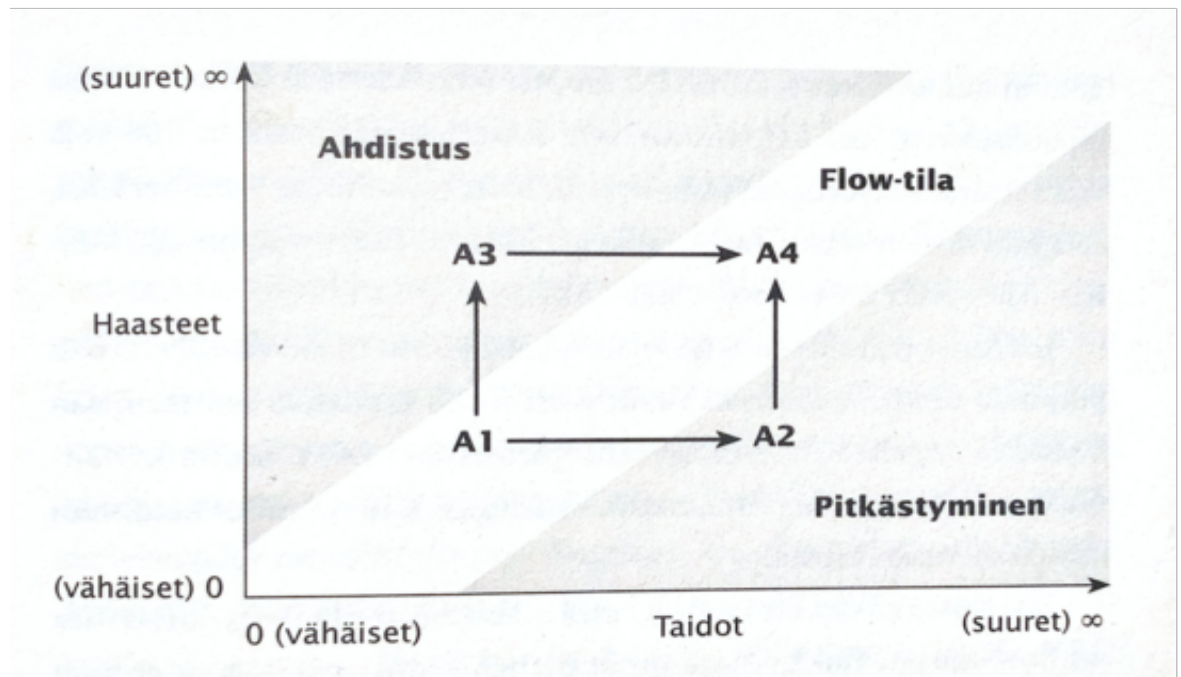
Itse toimintaan ryhtymisen taustalta voidaan havaita kaksi erilaista tapaa: sisäinen ja ulkoinen motivaatio. Ulkoinen motivaatio on ihmisen ulkopuolelta tuleviin ärsykkeisiin reagoimista. Tämän kaltainen toiminta voidaan nähdä ulkoisten tavoitteiden asettamana, tiettyjä toimintoja tulee tehdä, jotta voitaisiin saavuttaa nämä määrätyt tavoitteet. Ihminen voidaan nähdä passiivisena olentona, joka saadaan toimintaan mukaan asettamalla hänelle tavoitteet ja määrittämällä hänelle niistä saatavat palkkiot. (Martela & Jarenko 2014, 14.) Perinteinen opetus toimiikin useimmiten ulkoisten päämäärien mukaan: oppilaan on saavutettava tiettyjä tavoitteita annetun aikamäärän sisällä. Vaarana vahvasti ulkoiseen motivaatioon nojaavassa toiminnassa onkin oppilaan kiinnostuksen menettäminen. Jos toiminta ei tue oppilaan omia tavoitteita eikä herätä hänessä innostusta asiaan, tulee toiminta hyvin nopeasti tuntumaan pakon sanelemalta. Ulkoisten motivaation lähteiden lisäksi olisikin hyvä yhdistää näihin sisäistä motivaatiota tukevia elementtejä.

Sisäistä motivaatiota tukeva toiminta on luonteeltaan proaktiivista. Ihminen kokee toiminnan itsessään innostavana ja hakeutuu omatoimisesti sen äärelle. Tämän kaltaisen proaktiivisen toiminnan luoma sisäinen motivaatio on lähtöisin ihmisestä itsestään, toimintaan kannustavina tekijöinä ei ole siis olleet vain ulkoiset palkkiot ja tavoitteet. Sisäinen motivaatio tarvitsee syntyäkseen myös omaehtoisuutta, kyvykkyyttä ja yhteisöllisyyttä. Kyvykkyys tuo mukanaan tunteen tehtävien ja toimintojen mahdollisesta suorittamisesta, ihminen kykenevä suorittamaan niitä. Yhteisöllisyyttä ihminen kokee huomattavasti vaikuttavan positiivisesti myös muihin ihmisiin. (Martela & Jarenko 2014, 14, 16.)

Omaehtoisuuden, kyvykkyyden ja yhteisöllisyyden toteutuessa ne voivat johtaa autonomian, flow-tilan ja inhimillisen yhteyden syntymiseen. Autonomia toteutukseen vaatii valinnanvapautta ja omaa innostusta tehtävää toimintaa kohtaan. Ihminen kokee olevansa itse vastuussa oppimisestaan ja on näin ollen vapaa toimimaan tavoitteidensa saavuttamiseksi ulkoisista tekijöistä riippumatta. (Martela & Jarenko 2014, 28 – 29.) Digitaalisen oppimateriaalin suurena hyötynä voidaankin nähdä oppilaan mahdollisuuden edistyä omien tavoitteidensa ja aikataulujensa puitteissa. Lähiopetustuntien rinnalla digitaalinen oppimateriaali

tarjoaa myös mahdollisuuden edistyä nopeammin omatoimisesti, kuitenkin opettajan oppimateriaalia varten luomia oikeaoppisia ja harkittuja suuntaviivoja noudattaen.

Flow-tila vaatii syntyäkseen tunteen kyvykkyydestä. Tehtävien ja toimintojen tulee olla tasolla, jossa ihminen voi tuntea suoriutuvansa niistä onnistuneesti. (Martela & Jarenko 2014, 29.) Tämänkaltaiset tilanteet luovat optimaalisia kokemuksia, joissa keskittymistä ei häiritse mikään selvitetävä tai ongelmallinen asia. Kaikki toimintaa horjuttavat asiat on selvitetty ja keskittyminen voidaan näin ollen kohdistaa täysin tavoitteiden saavuttamiseen. Professori Mihaly Csikszentmihalyi on kutsunut tämän kaltaista tilaa nimellä *flow*, virta. (Csikszentmihalyi 2005, 70.) Flow-tilaan johtava toiminta, on se muodoltaan minkälaista tahansa, pitää sisällään tunteen uusien asioiden löytämisestä ja luovuuden kokemuksen tuntemisesta. Tämän tunteen säilymisen kannalta toimintojen on muututtava jatkuvasti haastavimmiksi oikeassa suhteessa jo omaksutun osaamisen kanssa. Kuva 5 tuokin esille näiden haasteiden ja taitojen suhteen flow-tilaan. Kuva tuo ilmi osaamisen ajankohtia (A1-A4) esille neljässä eri tilanteessa. Oppilaan ollessa vasta-alkajan tasolla (A1), ovat lähtökohtaisesti kaikki opeteltavat asiat kiinnostavia ja motivoivia. Nämä toiminnot saavat aikaan flown syntymisen, haasteiden sijoituessa sopivassa suhteessa nykyiseen taitotasoon. Tämä tilanne ei ole kovinkaan pitkäikäinen, ellei haasteiden taso nouse ylöspäin. Pitkästyminen ja motivaation puute sijoittavat oppilaan helposti A2:en osoittamaan tilanteeseen. Jos taas haasteet nousevat liian suuriksi ennen tarvittavan taitotason saavuttamista (A3), voi tämä aiheuttaa ahdistusta osaamattomuudesta johtuen. A4 kuvaa flow-tilassa pysymistä, se myös tuo esille oikeanlaisen siirtymisen A1:n osoittamasta alkutilanteesta. Siirtyminen alkutilanteesta A4:n osoittamaan tilanteeseen on suoritettu lisäämällä haastavampi päämäärä sopivassa suhteessa olemassa oleviin taitoihin. Kuvan osoittama A4 tuo esille toiminnan kehittymisen alkutilanteesta, mutta se ei toimi lopullisena päämääränä. Jos haasteet tai taidot eivät kasva jatkossa oikeassa suhteessa, on uudestaan edessä A2:n tai A3:n osoittama tilanne. (Csikszentmihalyi 2005, 117 – 118.) Pysyäkseen flow-tilassa on oppilaan saatava materiaalia, joka pitää hänet poissa pitkästymisen tai ahdistuksen tunteista.

KUVA 5 Optimaalinen flow-kokemus (Csikszentmihalyi 2005, 117).

Yhteisöllisyyden ja yhteyden on kolmas tekijä sisäisen motivaation kehittymisessä. Sisäistä motivaatio vie eteenpäin yhteys muihin ihmisiin: koemme olevamme osa tukevaa ja motivoivaa yhteisöä. (Martela & Jarenko 2014, 30.) Musiikillisessa ympäristössä instrumenttiopettajan antama tuki oppimiselle on todella tärkeä. Digitaalinen oppimateriaali toimiikin parhaiten yhteistyössä lähiopetustuntien kanssa: oppilaalla on mahdollisuus oppia omien tavoitteidensa ja motivaationsa mukaisesti itseään kiinnostavia asioita samalla antaen mahdollisuuden vaikeiden asioiden läpikäymiseen osaavan opettajan avustuksella.

Kaikki edellä mainitut asiat ulkoisesta motivaatiosta ja sisäisen motivaation kaikista ulottuvuuksista luovat yhdessä tunteen innostumisesta. Kaikkien osa-alueiden ollessa toiminnassa ja oikeassa suhteessa muodostavat ne yhdessä kehää muistuttavan oppimisen mallin. Tässä mallissa jokainen osa-alue ruokkii toinen toistaan. Niin ulkoisten kuin sisäisten tekijöiden luomat haasteet yhdessä oikeaoppisen paikasta riippumattoman oppimateriaalin kanssa luovat parhaimmat mahdollisuudet edistymiselle niin opettajan kanssa kuin itsenäisesti. Innostuminen asiaan voi lähteä liikkeelle mistä tahansa edellä mainituista tekijöistä. Kuitenkin jokainen niistä auttaa toinen toistaan säilyttämään korkean innostumisen opittavaan asiaan.

3.2 Digitaalisen oppimateriaalin haasteet ja mahdolliset ratkaisut

Ihmisten teknologian äärellä vietetty aika on ollut suuressa kasvussa viime vuosien aikana. Niin työ- kuin vapaa-aikakin vietetään usein joko ulkopuolisten tekijöiden määräyksestä tai omasta toiminnasta johtuen entistä lähemmässä yhteydessä teknologian kanssa. Perinteisten fyysisten kirjojen rinnalla paljon yleistyneet e-kirjat ja äänikirjat lisäävät omalta osaltaan ihmisten teknologian äärellä viettämää aikaa ja näin ollen vähentävät fyysisten kirjojen kanssa vietettyä aikaa entisestään. Ensisilmäyksellä palveluiden, on kyseessä sitten oppimateriaalit tai muut kirjat, vieminen kohti jo ihmisen paljon kuluttamaa teknologista ympäristöä kuulostaa hyvinkin järkevältä teolta. Näin ihminen saavuttaisi ihannetilanteessa kaikki haluamansa palvelut ja sisällöt yhden teknologisen laitteen avulla. Kuitenkin kaikkien palveluiden olleessa ”saman katon alla”, voimmeko olla varmoja, ettei niiden yhtäaikainen läsnäolo heikennä yksittäisen palvelun tehoa? Miten voimme varmistaa ihmisen rajallisen keskittymiskyvyn ohjautumisen oikeaan suuntaan kaikkien palveluiden pyrkiessä vetämään sitä puoleensa samanaikaisesti?

Monissa oppilaitoksissa 2000-luvun vaihteesta lähtien on ollut käytössä erilaisia sähköisiä oppimisympäristöjä kuten Moodle. Vaikkakin nämä oppimisympäristöt ovat kehittyneet paljon menneinä vuosina, toimivat ne kuitenkin edelleen lähtökohtaisesti suljettuina materiaalin jako- ja säilytyspaikkoina. Sosiaalisen median kasvamisen myötä yhä yleisemmiksi ovat tulleet avoimiin ympäristöihin perustuvat alustat, joissa käyttäjät ovat tottuneet jakamaan materiaalejaan ja tekemisiään avoimesti kaikille nähtäväksi. (Pohjavirta, Sundström-Pullinen & Wickman-Viitala 2009, 14.) Yksi näistä avoimeen materiaalin jakoon perustuva sivusto on YouTube. Thomas Rudolfin ja James Frankelin (2009) mukaan YouTube perustuu hyvin käyttäjäystävälliseen käyttöliittymään, joka mahdollistaa kenelle tahansa oman videon jakamisen kaikille vain muutamissa minuuteissa. Videoiden julkisesta jakamisesta onkin tullut osa yhteistä kulttuuria, päivittäisten videoiden latausmäärien noustessa miljooniin. Monet nykypäivän oppilaat lukeutuvatkin siihen joukkoon, joka lataa videoita YouTubeen säännöllisesti. (Rudolf & Frankel 2009, 2.)

YouTube ja monet vastaavanlaiset palvelut voivat tarjota monia positiivisia asioita niin musiikin ammattilaisille kuin vasta-alkajille. Rudolf ja Frankel (2009) tuovatkin esille YouTube'n voiman muusikoiden ja musiikin markkinoinnissa. YouTube tarjoaa monille uusille yhtyeille ja muusikoille mahdollisuuden markkinoida omaa osaamistaan suurelle yleisölle ympäri maailman. Myös musiikin opettajat voivat hyötyä sivuston mahdollisuuksista tarjoamalla omaa opetustaan tai hyödyntämällä YouTube'ssa olevaa materiaalia oman opetuksensa tukena. YouTube'sta onkin mahdollista löytää käytännössä minkä tahansa soittimen opetusvideoita satoja, ellei jopa tuhansia kappaleita. (Rudolf & Frankel 2009, 9, 12, 15.) Vaikkakin internetin mukanaan tuomat palvelut, kuten YouTube, antavatkin paljon mahdollisuuksia instrumentin oppimiselle, asettaa nämä median muodot haasteita sekä opettajille että oppilaille. Musiikillista sisältöä sisältäviä videoita ollessa tuhansia voi kenellä tahansa olla vaikeuksia valita, mistä oppinsa tulee hakemaan. Tämän lisäksi tiedon faktaperäisyydestä voi olla harjaantuneemmankin soittajan vaikea päästä perille. Myös korkeatasoisen opetusmateriaalin lisääntyessä edessä voi olla samankaltainen valinnan vaikeus eri vaihtoehtojen edessä. Miten vasta-alkajan tai pidemmälle edistyneen soittajan tulisi pystyä valitsemaan kaiken tämän keskellä?

Faktaperäinen ja tarkasti suunniteltu digitaalinen oppimateriaali pyrkii omalta osaltaan vastaamaan kysymyksiin oppimateriaalin valinnasta. Kuitenkaan emme voi nykyisessä maailman teknologisessä kehityksessä vaatia oppilasta hakemaan tietonsa ja oppinsa vain opettajan määrittämistä lähteistä. Tästä syystä oppilaan olisikin hyvä kehittää kykyjään tunnistaa itselleen sopivaa oppimateriaalia ja oppia vertailemaan keskenään eri lähteiden antamaa opetusta.

Carl Newport (2019) tuo esille käsitteen keskustelukeskeisestä kommunikaatiosta (conversation-centric communication) käydessään läpi ihmisten välistä sosiaalista kanssakäymistä. Monet kokevat keskustelun ja yhteyden muihin ihmisiin palvelevan samaa sosiaalisten suhteiden ylläpitämisen päämäärää. Keskustelun muotoja voivat olla perinteinen kasvotusten käyty keskustelu tai kuten moderni aika on mahdollistanut, yhteys muihin ihmisiin sosiaalisen median kautta. Filosofia keskustelukeskeisestä kommunikaatiosta kuitenkin määrittelee kanssakäymisen sosiaalisissa suhteissa onnistuneeksi ainoastaan keskustelun kautta. Kaikki muu kanssakäyminen, on se sitten sosiaalisen median tai tekstiviestien kautta,

on vain yhteyttä eikä aitoa keskustelua. Tämä filosofia asettaakin yhteyden alempaan rooliin aidon keskustelun kanssa: yhteys sosiaalisen median kautta toimii aitojen keskusteluhetkien ajankohdan suunnittelussa ja käytännöllisen tiedon jakamisessa. Näin ollen pelkkä yhteys toisiin ihmisiin ei enää toimi keskustelujen korvikkeena vaan niiden tukijana. (Newport 2019, 147–148.) Tätä ajatusta on myös mahdollista soveltaa digitaaliseen oppimateriaaliin ja lähiopetukseen. Vaikka internetin välityksellä saatavaa oppimateriaalia on paljon, on kyse sitten teksti- tai videomuotoisesta, tulisi sen toimia alisteisesti aidon yhteyden saavuttavan lähiopetuksen rinnalla. Ammattitaitoinen opettaja pystyy ohjaamaan oppilasta lukien ja ymmärtäen oppilaan fyysisiä ominaisuuksia, mielentiloja ja ajatuksia tavoilla, joita digitaalisessa muodossa oleva oppimateriaali ei yksinään pysty tavoittamaan. Digitaalisen oppimateriaalin, on se sitten oppilaan itse hankkimaa tai opettajan määrittämää, tulisikin toimia yhteyden tapaan lähiopetuksen tukena ja tärkeimpänä tukea lähiopetuksessa määriteltyjä opetuskriteereitä. Oppiminen kirjoista ja opetusvideoista voi olla hyödyllistä, mutta aito työ tapahtuu pitkäaikaisen kommunikoinnin välityksellä opettajan ja muiden muusikoiden kanssa (Werner 2019, 6)¹.

Yhtä tärkeää oikeanlaisen digitaalisen oppimateriaalin käyttämisen kanssa on kysymys sen tarpeellisuudesta. Kaikki materiaalit eivät sovellu kaikille oppijoille, joten joissakin tilanteissa on hyvä osata punnita seikkoja materiaalin soveltuvuudesta itselleen. Ali Abdaal ja Tamir Abdaal (2019) tuovat Not Overthinking-podcastin 75. jaksossa esille kolmen C:n (*consumption*, *creation* ja *connection*) säännön harkitessa uuden teknologian ostamista. Uuden teknologian, kuten iPhoneen ostamisen kohdalla on hyvä määrittää kolmen kohdan painoarvo ennen päivittämistä uuteen teknologiaan. Kulutusaspektia (*consumption*) pohtiessa huomioon on otettava uuden puhelimen käyttötarkoitus eli mihin kulutukseen sitä pääsääntöisesti käytettäisiin. Luomista (*creation*) käsitellessä tulee huomioida erilaiset tavat, joilla voit käyttää uutta puhelinta luodaksesi jotain uutta. Yhteys (*connection*) pitää sisällään kaikki tavat, jolla puhelin voi yhdistää sinut esimerkiksi muihin ihmisiin tai uuteen tietoon. Tämän lisäksi uuden teknologian sisältämiä kolmessa

¹ “Learning from books and online videos can be helpful but the real work is done through long-term communication with teachers and other musicians.” (Werner 2019, 6).

kohdassa määriteltyjä ominaisuuksia tulee peilata jo olemassa olevaan teknologiaan. Näin ollen on mahdollista nähdä, onko uudesta teknologiasta todella suurta hyötyä ja sisältääkö se merkittävää kehitystä jo olemassa olevaan omistettuun teknologiaan. (Abdaal & Abdaal 2019.) Tätä ajatusta voidaan soveltaa myös instrumentin oppimiseen ja uuden oppimateriaalin tarkasteluun. Nykyisessä tilanteessa internet tarjoaa lukemattomia videoita oppimiseen monien erilaisten palveluiden kautta. Kaiken tämän tarjonnan edessä on kenen tahansa helppoa häkeltyä. Kolmen C:n tuomat säännöt voivat auttaa oppilasta suodattamaan itselleen hyödyllisen oppimateriaalin kaiken tarjonnan keskeltä. Tämän lisäksi oppilaan on mahdollista kehittää omaa kriittistä ajatteluaan ja suhtautumistaan omien tavoitteidensa ja arvojensa pohjalta kohdatessaan uutta oppimateriaalia.

4 OPPIMATERIAALIN TOTEUTTAMINEN

Alkuperäinen suunnitelmani oppimateriaalin asiasisällöstä oli laajempi sisältäen useampia erillisiä asiakokonaisuuksia. Kuitenkin pohtiessani yksittäisten kokonaisuuksien sisältöä huomasin niiden sisällön kasvavan mittasuhteisiin, jolloin koin viisaammaksi keskittyä vain osaan alkuperäisen suunnitelman osa-alueista. Tähän päätöksen päätyminen olikin lopputuloksen kannalta järkevintä, sen mahdollistaessa jäljelle jääneiden osa-alueiden perusteellisemmän ja yksityiskohtaisemman käsittelyyn.

Aloitin materiaalin valmistelun rajaamalla alkuperäisen ajatuksen mukaisen kymmenen osa-alueen käsittelyyn alla oleviin seitsemään kokonaisuuteen:

- Oikeanlaisen kitaran valinta
- Klassisen kitaran soittoasento
- Kitaristin oikea käsi
- Lyhyt katsaus musiikinteoriaan
- Kitaristin vasen käsi
- Klassisen kitaran lyhyt historia
- Ohjeita oikeaoppiseen harjoitteluun

Pyrkimykseni oli asiakokonaisuuksien järjestyksellä kuvata vasta-alkajan ensimmäisiä askelia klassisen kitaran opiskelussa ja asioita, joita hänen tulisi ottaa huomioon alkuvaiheessa opintojaan. Oppimateriaalissa olen pyrkinyt mahdollisimman tarkkaan tekstilliseen yksityiskohtaisuuteen, jota tuetaan havainnollistavien kuvien käsiteltävästä aiheesta. Oppimateriaali rakentuukin itsenäisen opiskelun mahdollistavaan yksityiskohtaiseen aineistoon. Vaikkakin olen suunnitellut aineistoa käytettäväksi lähiopetustuntien tukena, mahdollistaa asiakokonaisuuksien yksityiskohtainen käsittely soittajan itsenäisen opiskelun ilman ohjaavaa opettajaa hänen näin halutessaan. Tämä kahden lähestymistavan mahdollistaminen oli kokonaisuutta yhdistävänä tekijänä materiaalin luomisen alkutaipaleista alkaen.

Alkuperäinen opinnäytetyön suunnitelmani materiaalin sisältöön piti sisällään ajatuksen videomateriaalin kuvaamisesta joihinkin asiasisältöihin kyseistä aihe-

piiriä noudattaen. Ensimmäisenä ajatuksenani oli lisätä videomateriaalia kokonaisuuksiin kuten soittoasentoon ja oikean että vasemman käden toimintoihin. Luomani tekstimateriaalin oli tarkoitus toimia videoiden käsikirjoituksena, näin ollen tuoden mukaan uuden oppimisen ulottuvuuden tekstin lukemisen ja kuvien ymmärtämisen lisäksi. Kuitenkin prosessin aikana havaitsin jokaisen osa-alueen tarvitsevan laajenevassa määrin enemmän tekstiä, näin ollen kasvattaen jokaiseen aihekokonaisuuteen tarvittavaa työmäärää. Koettuani tarpeelliseksi jokaisen suunnitellun osa-alueen, päädyin poistamaan ajatuksen videomateriaalista tässä vaiheessa keskittyessäni tuottamaan kattavampaa tekstimateriaalia. Kuten tämän opinnäytetyön johdanto-osuudessa toi esille, tarkoituksenani on kehittää olemassa olevaa oppimateriaalia ja luoda uutta myös tulevaisuudessa. Vaikkakin päädyin poistamaan ajatuksen videomateriaalista tässä vaiheessa, tulevat ne olemaan osa oppimateriaalia tulevaisuudessa tämän opinnäytetyön jälkeen.

Oppimateriaali rakentuu klassisen kitaran soiton fyysisten perusteiden opettelusta, ohjatuista harjoituksista sekä muutamista tärkeistä asioista ennen ja jälkeen fyysisten perusteiden opetteluun. Seuraavaksi tulen käsittelemään materiaalin luomista kokonaisuutena sen noudattaessa samankaltaista valmistelukaavaa jokaisessa osa-alueessa. Käyn lisäksi läpi muutamia poimintoja jokaisesta aihealueesta erikseen, tuoden esille tärkeitä seikkoja juuri kyseisestä aiheesta. Luvussa 4.2 kuvaan oppimateriaalia varten ottamieni kuvien käsittelyyn liittyvää prosessia. Kuvien käsittely noudatti samankaltaista kaavaa jokaisessa havainnollistavia kuvia vaatineessa osiossa. Tästä johtuen tulenkin käymään prosessin kuvauksen läpi yhdessä osiossa tuoden esille esimerkkejä valituista aihealueista. Luvussa 4.3 tulen käsittelemään verkkosivujen koontiin liittyviä asioita ja oppimateriaalin julkaisemista verkkosivujen kautta.

4.1 Oppimateriaalin luominen

Projektin kokonaisuuden kannalta työntäyteisimmäksi vaiheeksi osoittautui varsinaisen oppimateriaalin laatiminen. Aihealueiden rajaamisen ja suunnitelman laatimisen jälkeen aloitin jokaisen aiheen kirjoittamisen omana dokumenttinaan. Alkuperäinen ajatukseni oli kirjoittaa jokainen aihealue yksittäin valmiiksi ennen

seuraavan aloitusta. Tämä kuitenkin osoittautui jälkikäteen ajateltuna ehkä luonnollisestikin haastavaksi jokaisen yksittäisen aihealueen sisällön kasvaessa monipuolisemmaksi kirjoitusprosessin aikana. Lopputuloksena olikin enemmän tai vähemmän kontrolloitua useamman aihealueen yhtäaikaista kirjoittamista. Jälkikäteen pohdittuna tämä ratkaisu saattoi kuitenkin olla omalla kohdallani toimiva, sen mahdollistaessa useamman toisiinsa liittyvän asian työstämisen samanaikaisesti keskeyttämättä tekstin kirjoittamisprosessia minkään yksittäisen aihealueen haasteiden takia.

Kirjoitin jokaisen aihealueen käyttäen Applen tietokoneisiin sisällytettyä Pages – tekstinkäsittelyohjelmaa. Suurena apuna ja hyödyllisenä työkaluna käytin ohjelman omaa kommentointityökalua, joka auttoi minua kirjoittamaan itselleni muistiinpanoja kirjoittamastani tekstistä. Käytinkin kommentointia usein merkitsemään itselleni tekstin sisältöön liittyviä kysymyksiä sekä ilmaisemaan paikkoja tekstissä, jotka vaatisivat esimerkiksi hiomista tai lisää lähdekirjallisuutta. Tämä kommentointikäytäntö mahdollisti myös avointen kysymysten jättämisen itselleni pohdittavaksi varsinaisen kirjoittamisen ulkopuolelle. Miettiessäni kysymyksiä tekstiin sisällyttävistä asioista, niiden painoarvoista ja sijainnista tekstissä tulin samalla kehittäneeksi tulevaa henkilökohtaista pedagogista ajattelua pidemmälle.

Teksti rakentuu jokaisessa osa-alueessa samankaltaisesti sisältäen omaa tekstiäni ja lähdekirjallisuuden kautta poimittua materiaalia. Kokeilin kirjoitusprosessin aikana useita erilaisia lähteiden ilmoitustapoja, päätyen ilmoittamaan lähteet tekstissä yläindeksin numerolla. Tämä merkintätapa auttoi tekstin sujuvampaan ja yksinkertaisempaan lukukokemukseen varsinkin henkilöillä, jotka eivät ole välttämättä orientoituneet lukemaan tieteellistä tekstiä. Lainatun tekstin lähteen tai lähteet olen ilmoittanut järjestelmällisesti ”viitteet”-sivulla jokaisen osion lopussa.

Tekstin rakenne etenee yksityiskohtaisesti kuvaten jokaisen toiminnan tekstin ja kuvien avulla. Kuvien tarkoituksena onkin havainnollistaa tekstissä käytyä asiaa. Kuvat ovat pääsääntöisesti itse ottamiani iPhone 8:n omaa kamerasovellusta käyttäen. Kuvankaappauksina otetut kuvat olen ottanut Macin näppäinyh-

distelmällä Shift + Command + 5. Lainattuihin kuviin olen ilmoittanut lähdetekstin kaltaisesti lähteen yläindeksin numerolla. Kuva 6 tuo esille tekstissä käydyn asian ja kuvien yhteyden. Kuvien tarkoituksena onkin ollut kautta oppimateriaalin visualisoida opettava asia helposti lähestyttävään muotoon.

Istuessasi alaselkäsi asento tulisi olla lähes samankaltainen kuin seistessäsi, näin selkärunkasi tulee olemaan luonnollisessa asennossa. Alaselkään helposti muodostuva ulospäinen kaari luo asentoon ylimääräistä painetta ja se saa aikaan istumasentosi putoamisen kasaan (kuva 3). Tämä väärä asento luo selän nikamiin ylimääräistä painetta, joka voi oireilla esimerkiksi jalkoihin säteilevänä kipuna. Tätä ehkäistääksesi sinun tulisi pitää selän lihaksesi riittävän jännitettynä oikean asennon ylläpitämiseen.⁷

Soittoasentoon päästäksesi lantiosi tulisi olla keskiasennossa, ja istuessasi sinun tulisi tuntea pakarossa sijaitsevien istuinluittesi koskettavan tuolin pintaa. Kosketus tulisi olla molemminpuoleinen kummallakin pakaralla, asennon ei tulisi olla kallellaan vasemmalle eikä oikealle puolelle.⁸ Hyvänä harjoituksena istuinluittesi tuntemiseen on ensin istua selkää suorassa tasaisesti molemmilla pakarilla jalkapohjien ollessa kiinni lattiassa. Seuraavaksi on siirrä kehosi painoa hitaasti ympyrän muotoisesti joko vasta-tai myötäpäivään pitäen samalla jalkapohjat kevyesti lattiassa kiinni. Heiluessasi kevyesti puolelta toiselle ja eteen- ja taaksepäin, tunnet kehon painopisteesi siirtyvän eri puolelle pakaroitasi. Tavoitteena on tuntea painon siirtyminen eri osiin kehoa ja täten löytää keskiasento, jossa paino lepää tasaisesti molemmilla istuinluilla. Pyri löytämään keskiasento, jossa olet tasapainossa ja käytät mahdollisimman vähän voimaa ja energiaa tämän asennon ylläpitämiseen. Sinun tulisi pystyä liikuttamaan ylävarataloasi suuntaan ja toiseen samalla tuntien muun kehoosi olevan vakaasti tasapainossa. Tunnet olosi samanaikaisesti vakaaksi mutta liikkuvaksi.⁹ Soittoasento on ennen kaikkea liikkuva ja notkea ja painopisteesi istuinluilla voi vaihdella soittamisen aikana. Lantion keskiasento on kuitenkin perusasento, johon soittoasento aina palaa jokaisen liikkeen jälkeen.

Kuva 3 Alaselän virheellinen asento

KUVA 5 Tekstin ja kuvan suhde materiaalissa

Kuvat sisällytin oppimateriaalin tekstin tueksi vasta materiaalin valmistuttua. Syynä menettelyn takana oli yksittäisten kuvien suuri lukumäärä sekä tavoitteeni tehdä tekstin kirjoittamisprosessista mahdollisimman yksinkertainen. Tällä keinolla säästin myös yksittäisten tekstitiedostojen kohtuutonta kasvamista. Käytännöksi kaikissa tekstimateriaaleissa muodostui kuvien sijainnin merkitseminen hakasulkeissa varsinaiseen tekstiosioon sekä tekstikappaleiden väliin. Käsittelen oppimateriaalin viimeistelyssä tekemääni teksti- ja kuvamateriaalin yhdistämistä luvussa 4.2.

4.1.1 Oikeanlaisen kitaran hankinta

Ensimmäisen oman instrumentin hankkiminen saattaa olla monelle hämmennystä ja epäselvyyttä aiheuttava projekti. Moni kokee lukemattomien vaihtoehtojen vaikeuttavan ostopäätöstä huomattavasti niiden tuoden aina vain enemmän ja enemmän valittavia ominaisuuksia jo valmiiksi vaikeaan tilanteeseen. Tässä osiossa olenkin pyrkinyt lyhyesti avaamaan soittimen hankinnan kriteereitä ja näin ollen auttamaan instrumentin hankkijaa navigoimaan hänelle oikeanlaisen soittimen luokse moninaisten vaihtoehtojen joukosta. Kitarapedagogit John Mills ja Christopher Parkening (1992, 1999) tuovatkin esille ostopäätöstä ja -kokemusta helpottavan kitaristisiin asioihin perehtyneen henkilön mukaan ottamisen ostotapahtumaan. Tässä tilanteessa kyseessä voi olla esimerkiksi joko oma soitonopettaja tai joku asiaan perehtynyt ammattilainen. (Mills 1992, 1; Parkening, Brandon & Marshall 1999, 26.)

Olenkin pyrkinyt tällä oppimateriaalin osuudella tuomaan esille kriittisiä painopisteitä klassisen kitaran ostotilanteessa, joihin jokaisen instrumentin ostajan tulisi kiinnittää huomionsa. Nämä osa-alueet kattavat kitaraan ulkonäöllisiä ominaisuuksia, joita ensikertalainenkin keskittyessään voi havaita, sekä kitaran oikeaoppiseen soivuuteen liittyviä ominaisuuksia, joissa asiaan perehtyneestä ammattilaisesta on suuri apu. Tämän lisäksi osa-alue pyrkii palvelemaan niin soitonopettajan kanssa opintojaan edistävää kitaristia kuin myös itsenäisesti opiskelevaa muusikon alkua. Molemmille osapuolille tekstissä käsiteltävät asiat toimivat muistilistana tärkeistä huomioitavista ominaisuuksista klassisen kitaran hankinnassa.

4.1.2 Klassisen kitaran soittoasento

Soittoasennon osuus oppimateriaalissa antaa perustan klassisen kitaran perustekniikan osaamiselle. Olen pyrkinyt käsittelemään aihealuetta mahdollisimman yksityiskohtaisesti ja selkokielisesti. Tekstin ja havainnollistavien kuvien suhde soittoasennon käsittelyssä on todella merkittävä, kuvien mahdollistaessa varsinkin vasta-aloittelijoille paikoittain hyvinkin monimutkaisten kehon asentojen ja

liikkeiden selkeämmän selittämisen. Olenkin lisännyt kuviin elementtejä ja tekstiä, jotka tarvittaessa kohdistavat oppilaan keskittymistä haluttuihin asioihin tai ominaisuuksiin (kuva 7).

KUVA 7 Liiallisesti eteenpäin kallistunut soittoasento

Usein tärkeäksi opetukselliseksi keinoksi musiikin opetuksessa muodostuu fyysinen esimerkin näyttäminen. Opettajan kirjaimellisesti itse näyttämä tai ohjaama kehon ja käsien liikkeiden havainnointi opettaa oppilasta refleктоimaan omaa liikkumistaan. Kosketukseen perustuvan opetuksen käyttäminen voi opettaa oppilaan huomaamaan ja korjaamaan omia virheellisiä liikkeitään. (Ojala 2006c, 113.) Fyysisen kosketuksen puute digitaalisen oppimateriaalin itsenäisessä opiskelussa asettaakin haasteita opettavien asioiden sisäistämiseksi. Oppimateriaalin ollessa käytössä lähiopetustuntien tukena, on mahdollista näyttää opettavat asiat tarvittaessa perinteiseen tapaan kädestä pitäen. Itsenäisen opiskelun kohdalla tämän toiminnan puutteen vuoksi tulee turvautua toisenlaisiin keinoihin. Olenkin pyrkinyt kautta oppimateriaalin, niin soittoasentoa kuin kummankin käden toimintaa käsittelevässä osiossa, tuomaan opettavia asioita esille metaforisia keinoja hyödyntäen. Lee Ryan (1992) tuo esille filosofisen ajatuksen soittoasennon kuvaamisesta hyödyntäen metaforaa puun olemassaolosta ja liikkeistä. Oikeaoppisen soittoasennon tulisi välittää katselijalleen ajatusta terveestä puusta. Soittajan vartalo, jalat ja jalkaterät toimivat kuin puun runko ja juuret. Samanaikaisesti tätä kehollista tukea vasten soittajan pää, käsivarret, kämmenet ja sormet luovat kuvaa puun oksista ja lehdistä, jotka liikkuvat mukautuen tuulen aiheuttamiin liikkeisiin. Kaikki tämä välittää kuuntelijoille ja katselejoille soittamisen tasapainoisuutta ja luonnollisuutta. Soittaja on näin ollen liikkeissään samanaikaisesti vakaa mutta ei kankea sekä notkea mutta ei velto. (Ryan 1992, 58.)

Soittoasentoa käsittelevä osio sisältää kaksi harjoitetta, jotka olen sijoittanut materiaalin loppuun. Nämä harjoitteet pohjautuvat tekstissä käytyihin asioihin ja näin ollen pyrkivät konkretisoimaan opetteluun asiat käytännön tekemisen kautta. Tarkoituksena on totuttaa keho klassisen kitaran soittoasennon asettamiin vaatimuksiin ja löytää itselleen vakaa ja parhaimman tuen mahdollistava istuma-asento. Katariina Poranderin (n.d.) mukaan kehon oikeaoppisesti toteutetulle toiminnalle ominaista onkin löytää luonnollinen, kehon toimintaa vähiten rasittava perusasento. Tästä lantion ja rangan peruslähtökohdasta eli keskiasennosta on mahdollista löytää parhain mahdollinen kehon lihasten tukema asento. (Porander n.d.) Ehkä juurikin paradokseilta kuulostavat ajatukset ”toiminnasta ilman tekoja” tai pidättäytyvyydestä liikkeessä” kuvaavat tavoiteltavia asioita aikaisemmin mainittujen metaforien keinoin parhaimmilla tavoin. Tarkoituksena

on käyttäjä vähintään tarvittavaa toimintaa saavuttaakseen tavoitteensa – ei enempää tai vähempää. (Ryan 1992, 55.) Nämä edellä mainitut harjoitteet pyrkivätkin yhdessä tekstin ja havainnollistavien kuvien kanssa tuomaan esille klassisen kitaran soittamiseen tarvittavien lihasten käyttämisen ja ennen kaikkea opettamaan kuinka näitä lihaksia tulisi oikeaoppisesti käyttää.

4.1.3 Kitaristin oikea käsi

Osio kitaristin oikeasta kädestä muodostui yhdeksi yksityiskohtaisemmista materiaaleista. Tarkat ja yksityiskohtaiset kuvaukset sormien erilaisista liikeradoista, niin oikeaoppisista kuin väärin toteutetuista, vaativat osakseen paljon tilaa materiaalin sisällöstä. Kaiken tämän olen pyrkinyt tuomaan esille edeten vaihe vaiheelta pitäen huolta siitä, että jokainen pienikin liike oikeassa kädessä on huomioitu. Tämä osio keskittyy ainoastaan oikean käden liikkeiden harjoittamiseen, osiossa ei siis tulla käyttämään ollenkaan vasenta kättä.

Oikean käden perustekniikoiden oppiminen onkin aloitettu tarkistamalla edellisessä osiossa käydyn soittoasennon osaaminen. Osion harjoitteiden ja asioiden opettelu perustuukin oikeaoppisen soittoasennon hallintaan sekä sen ylläpitämiseen kaikissa oikean käden toimintaa koskevissa asioissa. Oikeaoppinen oikean käden harjoittelu lähtee soittoasennon kaltaisesta rentoutuneesta mutta vakaasta tilanteesta.

Oikeaoppinen oikean käden asento tulee aina lähteä liikkeelle rentoutuneesta kämmenestä. Käden asennon tulisi tuntua luonnolliselta ja tasapainoiselta. Kädessä ja kämmenessä tulisi olla minkäänlaista ylimääräistä kiertymistä, vääntymistä tai jännitystä. Oikean käden oikeaoppiselle käytölle onkin tärkeää oppia tunnistamaan kämmenen sekä sormien rentoutunut tila. Rentoutunut tilanne onkin lähtökohta, johon jokaisen soittajan on pyrkimys palata tuntiessaan liikaa jännitystä sormissaan. (Ryan 1991, 63; Käppel 1998, 25; Yates 2008, 9; Malinen 2011b.)

Oikean kehollisen jännitteen löytämisen lisäksi tuon osiossa esille muun muassa erilaisia oikean käden asentoja. Olen pyrkinyt monissa tilanteissa kuvaamaan

asiaa niin oikeaoppisesti toteutettuna kuin virheellisenä. Virheellisiä liikeratoja havainnoin tekstin lisäksi kuvien avulla. Kuva 8 tuokin esille oikeaoppisesti sijoitetun oikean käden käsivarren ja ranteen sijainnin kitaran kanssa. Vastaavasti seuraava kuva 9 demonstroi tätä samaa tilannetta väärin toteutettuna. Näillä väärän toteutustavan sisältävillä kuvilla ja niihin liittyvillä teksteillä olen pyrkinyt konkretisoimaan oikean ja väärän toteutustavan eroja ja näin ollen paikkaamaan fyysisen ohjauksen puutetta.

KUVA 8 Ranteen oikeaoppinen asento

KUVA 9 Ranteen virheellinen asento.

Oikein ja väärin toteutettujen oikean käden asentojen lisäksi tuon esille oikeaoppisesti toteutettuja sormien erilaisia liikeratoja. Kuvasta 10 käy ilmi pyrkimykseni havainnoida oikean käden etusormella toteutetun näppäysliikkeen kokonaisuutta. Tästä kuvasta käy ilmi liikkeen jälkipuolisko eli sormen sijainti näppäyksen jälkeen. Olen lisäksi sisällyttänyt kuvaan liikerataa kuvaavia grafiikoita ja tekstiä. Oikeanoppisen näppäyksen suorittaminen saa liikeradan muodostamaan kokonaisuudessaan ovaalin (Mills 1992, 6; Käppel 1998, 83; Malinen 2011a).

KUVA 10 Etusormella toteutetun näppäyksen liikerata

Osio oikean käden sormien käytöstä kattaa kokonaisuudessaan peukalon ja etu- ja keskisormen näppäyksen harjoittelun. Muutamat tehtävät pyrkivät konkretisoimaan luetut ja kuvien kautta katsotut asiat käytännön tekemiseen. Osion loppuun olen sijoittanut lyhyen tekstin kaikkien oikean käden sormien yhteistyöstä eli niin sanotusta sointusoittamisesta. Tämä osio on tässä aihealueessa vielä sisällöltään suppea. Niin kuin muitakin tämän digitaalisen oppimateriaalin sisältöjä, myös oikean käden toimintaa ja harjoittamista on tarkoitus täydentää tulevaisuudessa.

4.1.4 Lyhyt katsaus musiikinteoriaan

Olen liittänyt lyhyen tutustumisen musiikinteoriaan oikean käden perustekniikoiden käsittelyn jälkeen. Osio pyrkii konkretisoimaan oikean käden harjoitteiden aikana soitetut rytmiset asiat nuottiviivastolle. Koska edeltävät harjoitteet perustuvat vain oikean käden itsenäiseen käyttöön, tulevat myös muun muassa nuottien nimet tässä osiossa uutena asiana. Ajatuksena kaiken tämän takana on tutustuttaa oppilas varhaisessa vaiheessa myös kirjoitettuun musiikkiin. Omat varhaisen vaiheen opintojeni kokemukset teorian tiedon ja käytännön suhteesta olivat hieman huterat. Ymmärsin kyllä molempia asioita erikseen, mutten kyennyt syystä tai toisesta yhdistämään niitä menestyksekkäästi. Tähän ongelmaan olenkin pyrkinyt vaikuttamaan tuomalla teorian tiedon opiskelun kevyessä muodossaan jo hyvin varhaisessa vaiheessa kitaransoittoa. Tavoitteena on ollut saada oppilas ymmärtämään kirjoitetun, kuullun ja soitetun musiikin yhteys, ne ovat yhtä ja samaa ja samanaikaisesti ne täydentävät toisiaan.

Nuottiesimerkit olen luonut käyttäen Sibelius First-nuotinkirjoitusohjelmaa. Oppimateriaalia varten ottamani kuvat olen päätenyt ottamaan kuvankaappauksina Macin Shift + Command + 5 -näppäinyhdistelmää käyttäen. Tämä tapa osoittautui lopulta aivan toimivaksi, vaikkakin kopioitujen nuottiesimerkkien taustat eivät olleet valkoisia. Nuottiesimerkkien valkoisesta poikkeava pohjaväri antoi kuitenkin mukavan, itseäni haittaamattoman sävyn tiedostoille yhdistäessä ne kokonaisuudeksi tekstien kanssa.

Sibelius Firstin käyttö on ilmaista, sen kuitenkin rajoittaessa toteutusta yksinkertaisiin maksimissaan neljää erillistä nuottiviivastoa käyttäviin teoksiin. Paremmiin varustellusta ja laajempien teosten mahdollistavista versioista täytyy kuitenkin maksaa. Ilmainen versio sisältää kuitenkin yleisimmin käytetyt nuottimerkinnot ja instrumentit. Musiikillisten symbolien ja monipuolisemman instrumenttivalikoiman hyödyntämiseen on kuitenkin käytettävä Sibeliusin maksullista versiota, joko 9,99 dollaria kuukaudessa maksavaa tai Sibelius Ultimate nimellä kulkevaa parhaiten varusteltua 19,99 dollaria kuukaudessa maksavaa versiota. (Avid 2019.)

Musiikinteoriaa käsittelevän osion tekemiseen koin kuitenkin tarvitsevani vain yksinkertaisimpia ominaisuuksia, joten päädyin tekemään kaikki nuottiesimerkit hyödyntäen Sibeliuksen ilmaista versioita.

Osio musiikinteoriasta ei ole suunniteltu vain kitaristeja silmällä pitäen. Materiaalin tarkoituksena on soveltaminen kenelle tahansa soitannollisia opintojaan aloittavalle instrumentista riippumatta.

4.1.5 Kitaristin vasen käsi

Osio kitaristin vasemmasta kädestä rakentuu samankaltaisen kaavan mukaisesti kuin oikean käden materiaali. Myös tässä osiossa huomio on vain vasemman käden sormien liikkeissä, jolloin oikean käden osallistumista ei tarvita. Materiaalissa käydään yksityiskohtaisesti läpi vasemman käden liikeratoja ja ennen kaikkea sormien liikkuvuutta. Pohjaoletuksena tekstin läpikäymiselle on, että oppilas on opiskellut soittoasennon ja oikean käden käytön. Tekstissä viitataan myös jonkin verran musiikkiteoreettisiin asioihin, joten edeltävä osio musiikinteoriasta on myös tarkoitettu suoritettavaksi ennen vasemman käden materiaaleja.

Oikeasta kädestä poiketen vasemman käden liikkeet ovat monesti suurempia ja vaativat usein myös koko käsivarren oikeaoppista siirtelyä. Tästä syystä materiaali alkaakin vasemman käden harjoitteella, joka mahdollistaa käsivarren sijoittamisen mahdollisimman lähelle omaa kehoa. Tämä kokemuksen mukaan helpottaa huomattavasti rentouden ylläpitämistä vasemmassa kädessä opintojen alkuvaiheessa. Kitarapedagogi Hubert Käppelin (1998) mukaan tutustuminen vasemman käden käyttöön tulisi lähteä oikeaoppisesta istuma-asennosta sekä soittoasennosta. Kehon sivulle vapaasti roikkumaan päästetty käsivarsi rentouttaa sormet sekä koko käsivarren oikeaoppiseen lähtötilanteeseen (Käppel 1998, 44). Tätä seuraavan varsinainen harjoite alkaakin rentoutuneen vasemman käden luonnollisesta taittamisesta kyynärpäältä kohdistuen vasemman käden etusormea kohti kitaran seitsemättä nauhaväliä. Tehtävä etenee ottaen mukaan muutkin vasemman käden sormet samalla muistaen pitää koko keho rentoutuneessa tilassa ja vasen käsivarsi lähellä omaa kehoa. (Käppel 1998, 44; Yates 2008, 10.)

Vasemman käden toimintaa lisää käsitellessäni tuon esille vasemman käden peukalon oikeaoppisen käytön ja sijoittelun tärkeyden kitaran otelaudalla. Lee Ryanin (1991) ja John Millsin (1992) mukaan vasemman käden peukalo tulisi olla itsessään suorassa ja taittuneena hieman taaksepäin peukalon nivelestä. Peukalon osoittaessa lisäksi poispäin kämmenestä, tukee se näin parhaiten peukalon luonnollista toimintaa. Tässä tilanteessa peukalon kosketus kitaran otelautaan tapahtuu enemmänkin peukalon sormiluun päällä (peukalon nivelen sisäosalla) kuin sormenpäällä. (Ryan 1991, 71; Mills 1992, 17.) Kuvalla 11 olen tuonut ilmi kuvailemani oikeaoppisen peukalon asennon. Tämän lisäksi olen tekstissä ja kuvilla demonstroinut vääriä suoritustapoja, jotka johtuvat joko liian korkeasta tai matalasta peukalon sijoittelusta. Olen tuonut tekstissä myös esille näiden tapojen haitallisuutta ja mahdollisia väriä toimintatapojen aiheuttamia ongelmia.

KUVA 11 Vasemman peukalon sijainti

Kuten oikean käden toimintaa käsittelevässä osiossa, myös vasemman käden kohdalla olen luonut muutamia yksinkertaisia harjoitteita vasemman käden toimintaan tutustumiseksi. Harjoitteet käyvät läpi muun muassa tehtävän, jossa oppilas tutustuu soivan sävelen tuottamiseen vasenta kättä käyttäen. Tämän harjoituksen tarkoituksena saada oppilas ymmärtämään, että hyvin soivan sävelen soittamiseen ei tarvita paljoa fyysistä vasemman käden voimaa.

Olen sisällyttänyt osioon myös vasemman käden asennon opettelun kitaran ensimmäisessä nauhavälissä. Osion aikaisemmat harjoitteet ovat liittyneet tilanteisiin, jossa soittaja sijoittaa sormensa korkeammalle otelautaa. Matalimmissa asemissa liikkuminen aiheuttaa muutamia muutoksia koko vasemman käsivarren, kämmenen ja sormien asentoihin. Hubert Käppelin (1998) mukaan jokaisen yksittäisen sormen asento tulee muuttumaan nauhavälien suurentuessa matalimmissa asemissa. Johtuen suuremmista nauhaväleistä ensimmäisessä asemassa, vasemman käden sormien tulee olla kauempana toisistaan. Tämä leveämpi kämmenen asento aiheuttaa myös koko kämmenen lähentymisen kohti otelautaa. Laajemman sormien asettelun lisäksi myös koko käsivartesi tulee olemaan kauempana kehostasi kuten kuvasta 12 käy ilmi. (Käppel 1998, 45.) Olen tällä osuudella pyrkinyt kuvaamaan kitaristin soittoasennossa tapahtuvia muutoksia eri tilanteissa. Vaikkakin käden tai käsien asennot saattavatkin usein soittaessa muuttua, tulee käsien liikkeiden ja muutosten tapahtua oikeaoppista ja vakaata soittoasentoa vasten.

KUVA 12 Vasemman käsivarren sijainti ensimmäisessä asemassa

Tämä osio pyrkii luomaan vakaan ja toimivan tekniikan perustan tulevaisuutta varten. Materiaalissa ei vielä käsitellä oikean ja vasemman käden yhdistämistä vaan keskitytään vain yhden käden toiminnan tarkkaan opetteluun. Niin oikean käden kuin vasemman käden harjoitteiden tarkoituksena on tutustuttaa oppilas

kummankin käden ominaislaatuisiin teknisiin osa-alueisiin ilman muiden musiikillisten asioiden kuten vaihtuvien sävelten tai rytmien tarkastelua.

4.1.6 Klassisen kitaran lyhyt historia

Osiossa kitaran historiasta olen pyrkinyt tuomaan oppilaalle lyhyesti ja tiivistetysti esille klassisen kitaran kehityksen ensiaskelia. Olen tarkoituksen mukaisesti jättänyt käsittelemättä esimerkiksi luutun ja vihuelan historian ja niiden yhteyden klassiseen kitaraan. Vaikkakin nämä soittimet ovat nykypäivänä tärkeitä kitarankaltaisten soittimien laajassa historiassa, lajiteltiin ne kuitenkin jo varhaisessa vaiheessa omiin soitinperheisiinsä kitaran rinnalle. Tässä osiossa onkin keskitytty tuomaan esille kitara-nimellä kulkeneiden soitinten historiaa lyhyesti.

Soittimina kitara tunnettiin monien erilaisten nimitysten kautta eurooppalaisten keskuudessa 1500-luvulla. Espanjalaiset, italialaiset, ranskalaiset ja englantilaiset tunsivat aikansa soittimen nimityksin: guitarra, chitarra, guiterre, gittern, gitarre, guitar... Kyseisen aikakauden tyypillinen soitin oli kooltaan pieni, rungoltaan kahdeksikon muotoinen, diskanttitaajuudelle sijoittuva, nykyisen klassisen kitaran viritykseen verrattuna korkeampaan viritykseen viritetty ja kooltaan noin kolmanneksen nykyisestä klassisesta kitarasta. Soittimet oli myös tyypillisesti kielitetty parikielin ja parikieliä oli soittimista riippuen neljä tai viisi. Nykypäivänä tunnemme tämän kaltaiset soittimet nimillä renessanssikitara ja barokkikitara. (Annala & Mätlik 1998, 12; Parkening, Brandon & Marshall 1999, 98; Tyler & Parks 2002, 3.) Osiossa tuodaan esille näiden kitaroiden yhteyttä nykypäivän klassiseen kitaraan muun muassa vertailemalla soitinten erilaisia virityksiä ja fyysisiä ominaisuuksia.

Osio etenee renessanssi- ja barokkikitaran käsittelystä kohti nykyisen klassisen kitaran ensiesiintymisiä kitaran historiassa. Klassista kitaraa jo läheisemmin muistuttavien soittimien ensimmäiset versiot alkoivat muodostua 1700-luvun Espanjassa (Tyler & Parks 2002, 193–194). Viisikielinen barokkikitara ja vihuela olivat tähän aikaan suosittuja soittimia espanjalaisten keskuudessa. Käytännön ja monesti soittoympäristön äänekkyyden vuoksi monet soittajat päätyivät muokkaamaan olemassa olevien soittimien yksittäiset bourdon-kielet (bassokielinä

käytetyt paksummat suolikielet) kahdella kielipariksi asetetulla bourdon-kielellä. Tämä mahdollisti bassotaajuuksien paremman korostamisen äänekkäissä soittoympäristöissä sekä muissa sitä vaativissa tilanteissa. (Annala & Mätlik 1998, 12; Tyler & Parks 2002, 3, 193–194.) Nämä lisäykset kitaran bassoalueelle sysäsivät kehitystä eteenpäin kohti nykypäivän klassista kitaraa. Tekstissä olen tuonut esille syitä näiden muutoksien takana ja kuinka kitaran bassotaajuuksien kehittyminen johti lopulta kuudennen kielen lisäykseen ja pareittain aseteltujen kielten luopumiseen. Tämän lisäksi olen tuonut esille yleisimmin käytettyjen kitaroiden ominaisuuksien eroja eri maiden kuten Ranskan ja Italian välillä.

Kitaran historiaa käsittelevän osion jälkeen olen tuonut lyhyesti esille muutaman poiminnan klassisen kitaran historiaan suuresti vaikuttaneiden kitaristien tarinasta. Osuuden olen aloittanut tuomalla esille klassismin ajan kitaristi Fernando Sorin vaikutuksen kitaran historiaan. Tätä aikakautta seuranneen musiikin romantiikan ajalta olen tuonut esille Francesco Tarregan ja hänen panoksensa kitaran nykytilanteeseen. Lopuksi olen tuonut esille Andreas Segovian, jolla on ollut valtava vaikutus nykyisenä klassisena kitarana tunnetun soittimen arvostukseen ja asemaan musiikin maailmassa. Kaikki nämä artistit ovat vain pieni poiminta monista kitaristeista, jotka olisivat ansainneet maininnan klassisen kitaran historiasta puhuttaessa. Olen pyrkinyt näillä suppeilla maininnoilla tuomaan esille vain pienen katsauksen klassisen kitaran henkilöhistoriaan, ja näin ollen herättämään oppilaassa alkavan kiinnostuksen klassisen kitaran historiaa kohtaan.

4.1.7 Ohjeita oikeaoppiseen harjoitteluun

Osio tarkoituksenmukaisesti ja tavoitteellisesti suoritetusta harjoittelusta oli ensimmäisiä materiaaleja, jonka päädyin valitsemaan oppimateriaalini sisältöön. Peilattessani omia varhaisia opintojani nykyisiin käyttämiini käytänteisiin klassisen kitaran parissa, voin havaita puutteita omissa varhaisissa harjoittelutavoissani. Vaikkakin harjoittelutapojen ja rutiinien vaihtelu ja kehittyminen vuosien saatossa on luonnollista, jälkikäteen tarkastellessa voin havaita harjoittelun perusteiden olleen omalla kohdallani usein hieman hukassa. Tähän ongelmaan olenkin tässä osiossa pyrkinyt antamaan ratkaisuja ja näin ollen parantamaan tulevien kitaristien harjoittelun laadullisuutta.

Koko aihealuetta ympäröi ajatukset tiedostavasta, tarkoituksenmukaisesta ja tavoitteellisesta harjoittelusta. Englantilainen kitaristi John Mills (1992) tuo esille häiriötekijöistä vapaan harjoittelun tärkeyden sekä yksin toteutetun keskittyneen toiminnan painoarvon. Muiden ihmisten fyysinen läsnäolo keskittymistä vaativassa yksilöharjoittelussa saa aikaan useissa soittajissa vain soittimien mekaanisen soittamisen, eikä niinkään sen tiedostavan ja oikeanlaisen harjoittelun. (Mills 1992, 19.) Onkin siis tärkeätä tiedostaa oikeaoppisen harjoittelun tärkeys ja siihen vaadittavat toimenpiteet jo varhaisessa vaiheessa.

Olen tuonut osiossa myös esille ajatuksen harjoittelun jaksottamisen tärkeydestä. Yksi keino niin perinteisen opiskelun kuin myös tässä yhteydessä soitonharjoittelun jaksottamiseen on Pomodoro-tekniikka. Francesco Cirillon (2006) mukaan tämä tekniikka pyrkii kasvattamaan käyttäjänsä proaktiivisuutta määrittelemällä yksittäisen keskittyneen ja häiriöistä vapaan ajanjakson ajallisen pituuden. Yleisin käytetty tapa on jaksottaa tekeminen 30 minuutin jaksoihin: 25 minuuttia työskentelyä, jota seuraa 5 minuutin tauko. Ennen varsinaista työskentelyä tulisi määrittellä itselleen tavoitteet ajanjakson aikana tehtäville asioille. Keskeytyksettömän ja tavoitteellisen 25 minuutin työskentelyn jälkeen tulisi poistua työtehtävien ääreltä 3-5 minuutiksi näin ollen antaen itselleen aikaa palautua ja reflektoida tehtyjä asioita. Tämänkaltaisen ajallisen toiminnan kontrollointi tulee kehittämään oppimisprosessiasi sekä selkeyttämään ajatuksiasi. (Cirillo 2006, 3–4, 6.)

Olen antanut edellä mainitusta tekniikasta vinkkejä ja keinoja sen soveltamiseen instrumenttiharjoittelun yhteydessä. Monet koko osion sisällöt kuten tavoitteet ja tehtävien määrittäminen, ovat olennainen osa valmistautumista Pomodoro-tekniikan käyttämiseen ja onnistuneen harjoittelun saavuttamiseen.

4.2 Oppimateriaalin kuvien ottaminen ja käsittely

Oppimateriaalia varten valmistetut kuvat ovat pääsääntöisesti itse ottamiani, muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Muista lähteistä otetut kuvat olen ilmoittanut oppimateriaalissa tekstissä olevien lähteiden kaltaisesti kuvien kuva-

teksteissä sijaitsevilla yläindeksien numeroilla. Kuvien lähteet olen myös ilmoittanut loppuviitteissä nousevan numeroinnin mukaisesti. Kokonaisuudessaan kuvien ottamiseen ja käsittelyyn tekemäni prosessi oli opettavainen ja silmiä avaava. Monet haasteet kuvien tarkoituksien ja niihin tarvittavien kuvakulmien takana pakottivat usein miettimään eri asioiden opetustyyliä ja -tekniikoita. Kuvien ottamisen prosessi mahdollisti näin ollen myös monissa tilanteissa oman henkilökohtaisen opettajuuteni kehittämisen.

Kaikkien itse ottamieni kuvien toteuttamisen järjestin yhden iltapäivän aikana 31.08.2019. Valmiiden ja suunniteltujen kuvien sisältöjen kanssa itse kuvien ottamisen prosessi oli vaivatonta ja suhteellisen nopeaa. Itse oppimateriaali kirjoittaessani olin suunnitellut erikseen jokaisen kuvan sisällön, kuvakulman ja sijoittumisen suhteessa kirjalliseen materiaaliin. Juha Ojalan (2006c) mukaan onkin tärkeää huomioida kuvien selkeys, riittävä koko ja tarkkuus yhdistäessä niitä musiikin opetuksen tilanteisiin. Näiden kuvien tulisi demonstroida oikeita soittanollisia tilanteita tavalla, joka tuo esille opeteltavan asian soittajan näkökulmasta. (Ojala 2006c, 113.) Kuvien toteutuksessa onkin pyritty huomioimaan mahdollisuuksien mukaan kuvakulman sijoittaminen oppilaan oman näkökentän mukaiseksi ja näin ollen tuomaan kuvissa esiintyvät tilanteet esille mahdollisimman lähelle oppilaan itse näkemää todellisuutta. Otin kuvaustilanteessa samoista tilanteista useita eri vaihtoehtoja, näin mahdollistaen oppimateriaaliin sopivien kuvien valinnan laajemmasta valikoimasta.

Teknologisten mahdollisuuksien hyödyntäminen ei tulisi muodostua musiikillisen opetuksen tärkeimmäksi osa-alueeksi. Näiden mahdollisuuksien hyödyntämiseen tulisi aina löytää pätevä ja perusteltu syy. (Ruippo & Salavuo 2006, 289.) Tästä johtuen suunnittelinkin kuvien ottamisen toteutettavaksi niillä välineillä, jotka jo sillä hetkellä omistin. Toteutin kuvien ottamisen hyödyntämällä Applen iPhone 8 – puhelinta sekä Applen omaa sisään asennettua kamerasovellusta käyttäen. Nykyisten puhelinten kameraominaisuuksien ollessa jo hyvinkin korkealla asettaessa niiden ominaisuuksia vertailuun esimerkiksi menneiden vuosien laadukkaiden kameroiden kanssa, tulin lopulta johtopäätökseen olemassa olevien välineitteni sopivuudesta juuri tähän projektiin. Koko digitaalisen oppi-

materiaalin tausta-ajatuksena onkin ollut tuoda esille mahdollisimman yksinkertainen ja helppo lähestymistapa koko oppimateriaalin sisällön valmistamiseen aiheesta riippumatta.

Kuvien jatkokäsittelyn aloitin Adobe Photoshop – kuvankäsittelyohjelmalla. Alkuperäinen ajatukseni oli käsitellä kaikki kuvat Adoben ilmaisella Lightroom – kuvankäsittelyohjelmalla, mutta tarvitsemiä graafisten elementtien puute ilmaisessa Lightroomissa aiheutti kuvien jatkokäsittelyn siirtämisen lopulta Photoshopin puolelle. Adobe Photoshop (2019e) on kuvankäsittelyohjelma, joka mahdollistaa niin kuvien muokkauksen, animaatioiden kuin graafisen suunnittelun toteuttamisen. Ammattikäyttöön suunnitelluilla ominaisuuksilla on mahdollista toteuttaa projekteja, joissa voi yhdistellä muun muassa grafiikkaa, tekstiä ja kuvia vain oman mielikuvituksen ollessa rajana. (Adobe 2019e.) Adobe (2019d) tarjoaa yksittäisten ohjelmien erillisen ostamisen lisäksi mahdollisuutta kuukausimaksun kautta lunastettavaan käyttöoikeuteen tarjoamiinsa ohjelmiin. Kuvankäsittelystä kiinnostuneella on mahdollista sitoutua 12,39 euroa kuukaudessa maksavaan sopimukseen, joka oikeuttaa käytön kolmeen Adoben tarjoamaan kuvankäsittelyohjelmaan. Kalliimpi 61,99 euroa maksava jäsenyys taas mahdollistaa kaikkien Adoben tarjoamien ohjelmien käytön. Näiden kahden jäsenyysvaihtoehdon lisäksi Adobe tarjoaa opiskelijoille ja opettajille suunnattua kolmatta vaihtoehtoa. Tämän vaihtoehdon ohjelmallinen sisältö koostuu kaikista ohjelmista kalliimman 61,99 euroa maksavan vaihtoehdon kaltaisesti. Tässä kolmannessa jäsenyysvaihtoehdossa hinta on kuitenkin tiputettu 20,15 euroon kuukaudelta ensimmäisen vuoden ajaksi. Tämän jälkeen kuukausihinta nousee 30,99 euroon. Tälle kolmannelle vaihtoehdolle Adobe on kuitenkin asettanut kelpoisuusvaatimuksia ja käyttöehtoja. (Adobe 2019d.) Opiskelijan kohdalla kelpoisuuden voi osoittaa esimerkiksi esittämällä käytössä olevan oppilaitoksen antaman sähköpostiosoitteen. Kaikkien jäsenyysvaihtoehtojen lisäksi Adobe tarjoaa ohjelmistaan myös seitsemän päivän ilmaista kokeilujaksoa. Oppimateriaalin valmistamisessa tiesin tässä tilanteessa tarvitsevani muitakin kuin kuvankäsittelyyn suunnattuja ohjelmia enemmän kuin vain viikon ajan, joten päädyin lunastamaan opiskelijastatuksen kautta jäsenyyden Adoben ohjelmiin.

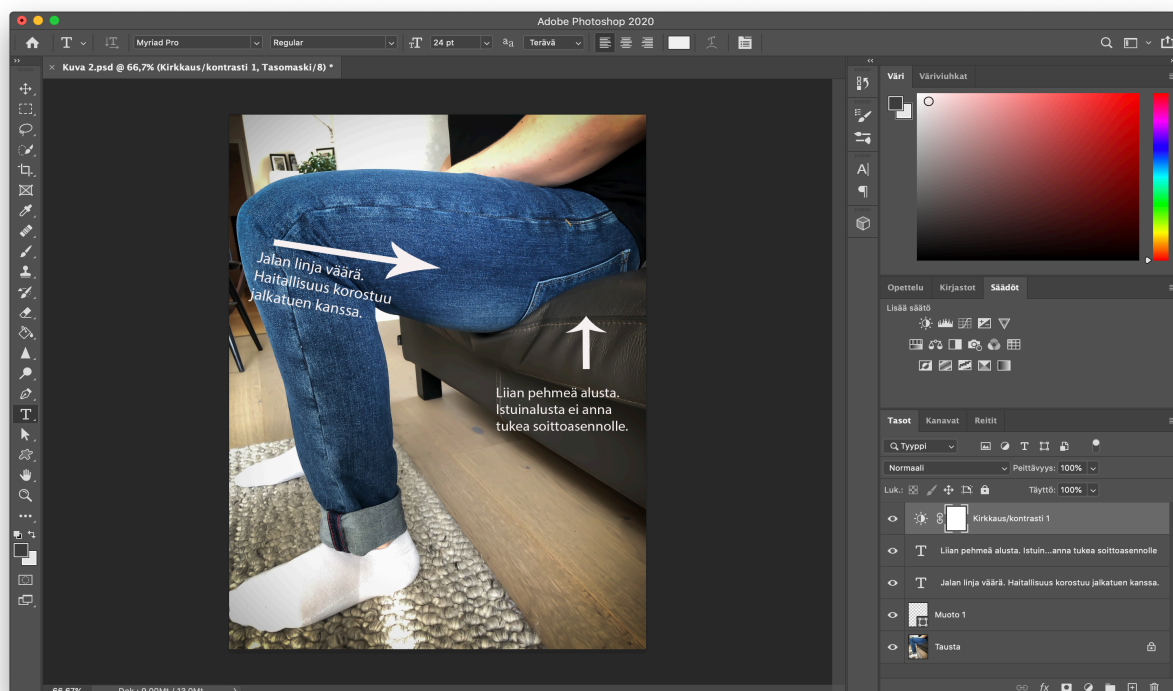
Oman kokemukseni ja tietotaitoni kuvankäsittelyohjelmien käytössä oli lähes olematon ennen oppimateriaalin valmistamista. Pois lukien muutamat yksittäiset

kokeilut kuvankäsittelyohjelmilla toisten ihmisten tietokoneilla, en ollut koskaan perehtynyt näiden ohjelmien oikeaoppiseen ja hyödylliseen käyttöön. Lähtökohdani ollessakin aivan aloittelijan tasolla, sain paljon hyödyllistä tietoa ja opastusta Adoben omien nettisivustojen kautta tarjoamista opastusvideoista. Adobe tarjoaa sivuillaan tuottamia opastusvideoita yksinkertaisten tallennustoimintojen ja kuvien laadullisen muokkauksen opettelusta vaativampiin kuvien manipuloimista koskeviin videoihin (Adobe 2019c). Koska painopisteeni oli laadullisen, toimivan ja asianmukaisen oppimateriaalin tuottamisessa, en halunnut tässä vaiheessa käyttää liikaa voimavaroja ohjelman ammattimaiseen opiskeluun. Tavoitteeni olikin siis saavuttaa oppimateriaalin kuvia varten vaadittavaa osaamista, eikä niinkään korkeaa ja näyttävää kuvankäsittelytaitoa vastaavaa osaamista.

Kuvien käsittely noudatti lähes jokaisessa kuvassa samankaltaista muokkausprosessia. Pyrin käsittelemään kuvia ainoastaan minimaalisen tarvittavan määrän. Prosessin aikana muokkasin muun muassa kuvien

- fyysistä kokoa ja rajausta
- kuvakulmaa
- väritasapainoa
- varjostusta
- Kirkkautta ja kontrastia.

Näiden toimien lisäksi sisällytin grafiikkaa tarvitseviin kuviin viivoja, nuolia tai tekstiä kohdistamaan oppilaan keskittyminen tavoiteltuihin tiettyihin asioihin. Kuvan 13 oikeasta alareunasta käy ilmi esimerkkikuvaan aikaisemmin luettelemini muokkauksen tasot (kuvassa olevien erillisten elementtien ja muokkausten määrä). Koko kuvien muokkausprosessi osoittautui kokonaisuudessaan hyvin yksinkertaiseksi opittuani Photoshopin käytön perusteita. Yksittäisten kuvien muokkaus oli ajallisesti nopeaa, ainoastaan kuvien suuri lukumäärä ja tarpeisiin sopivien kuvien valinta sai kuvienkäsittelyprosessin hieman hidastumaan.

KUVA 13 Kuvan muokkausnäkö Photoshopissa

4.3 Oppimateriaalin viimeistely verkkosivuja varten

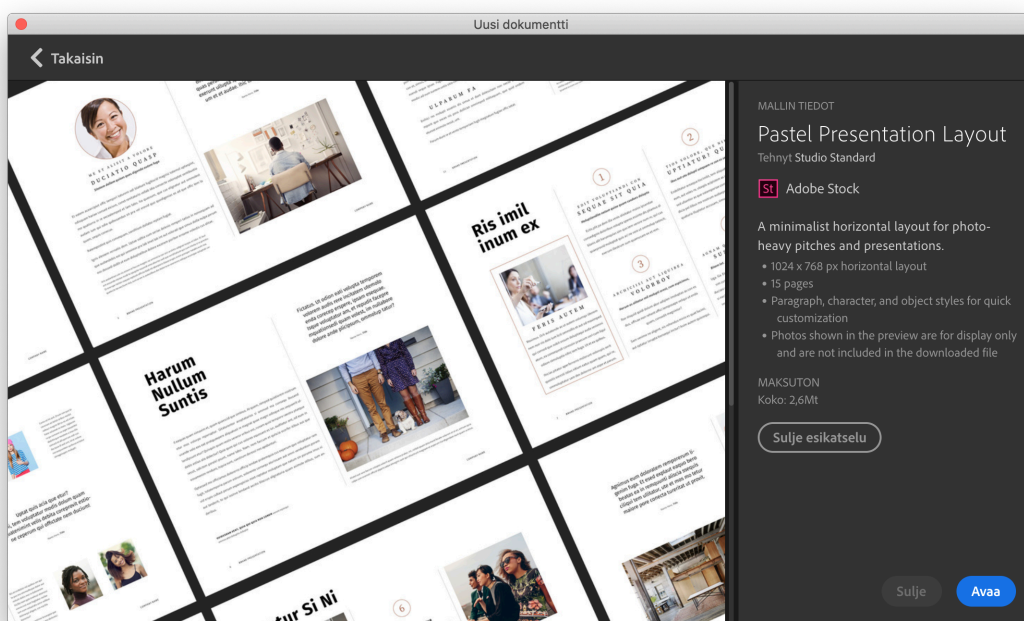
Alkuperäinen ajatukseni oli lisätä tekemäni oppimateriaali verkkosivuille suoraan hyödyntäen sivuston omia tekstimuokkausominaisuuksia. Näin tekstit ja kuvat olisivat näkyneet sivustolla omina välilehtinään lajiteltuna erikseen aihealueittain. Kuitenkin huomattessani tekstimäärän ja kuvien lukumäärän suuresti kasvaneen sekä haasteiden materiaalin luettavuuden suhteen vaikeutuneen, tulin lopulta päätökseen etsiä oppimateriaalin julkaisemiseen jonkin toisen vaihtoehdon. Tulisin edelleen julkaisemaan oppimateriaalin verkkosivujen välityksellä aihealueittain lajiteltuja välilehtiä hyödyntäen. Itse oppimateriaali tulisi kuitenkin ilmentymään sivustolla pakatussa ja sivustoa vähemmän rasittavassa muodossa. Tähän toimenpiteeseen päädyin käyttämään Adoben InDesign-ohjelmaa.

Adobe InDesign (2019a) fyysisten sekä digitaalisten julkaisujen tekemiseen tarkoitettu suunnitteluohjelma. InDesignilla voi suunnitella muun muassa esitteitä, julisteita, aikakauslehtiä, kirjoja ja digitaalisia julkaisuja. Kaikissa näissä voi olla henkilökohtaisesti suunniteltua ja tyylliteltyä tekstiä, grafiikkaa ja kuvia. Ohjelma

mahdollistaa myös vuorovaikutteisten digitaalisten julkaisujen kuten eBook-kirjojen luomisen. (Adobe 2019a.) Ohjelman ollessa osa Adoben tarjoamaa kuukausihinnalla kulkevaa ohjelmapakettia, sain käyttöoikeuden myös InDesigniin lunastaessani Adoben opiskelijajäsenyyden.

Kuten myös aikaisemmin mainitun Adobe Photoshopin kanssa, en ollut ennen oppimateriaalin luomista käyttänyt InDesignia mihinkään projektiin. Adobe (2019b) tarjoaakin myös opastusvideoita InDesignin käytöstä. Nämä videot opettavat muun muassa tekstin, kuvien ja grafiikoiden lisäämistä sekä oman materiaalin digitaalista julkaisua. (Adobe 2019b.) Näiden opastusvideoiden kautta koin saaneeni tarvittavat pohjatiedot oppimateriaalini valmiiksi saamiseen ja julkaisukuntoon verkkosivujeni kautta.

Prosessi oppimateriaalin aihealueiden työstämiseksi aloitin määrittelemällä kaikille aihealueille yhtenäisen ulkoasun. Tämän kaiken kattavan teeman löysin vaivattomasti InDesignin valmiiksi tehdyistä teemavaihtoehdoista. Päädyin oppimateriaalin yksinkertaisen ja toimivan esitystavan mahdollistavaan minimalistiseen teemaan (kuva 14). Tämä teema piti tavoitteeni mukaisesti keskittymisen materiaalin sisällössä sen ulkoisen näytävyyden sijaan.

KUVA 14 Oppimateriaalille valittu teemapaketti

5 Verkkosivujen luonti

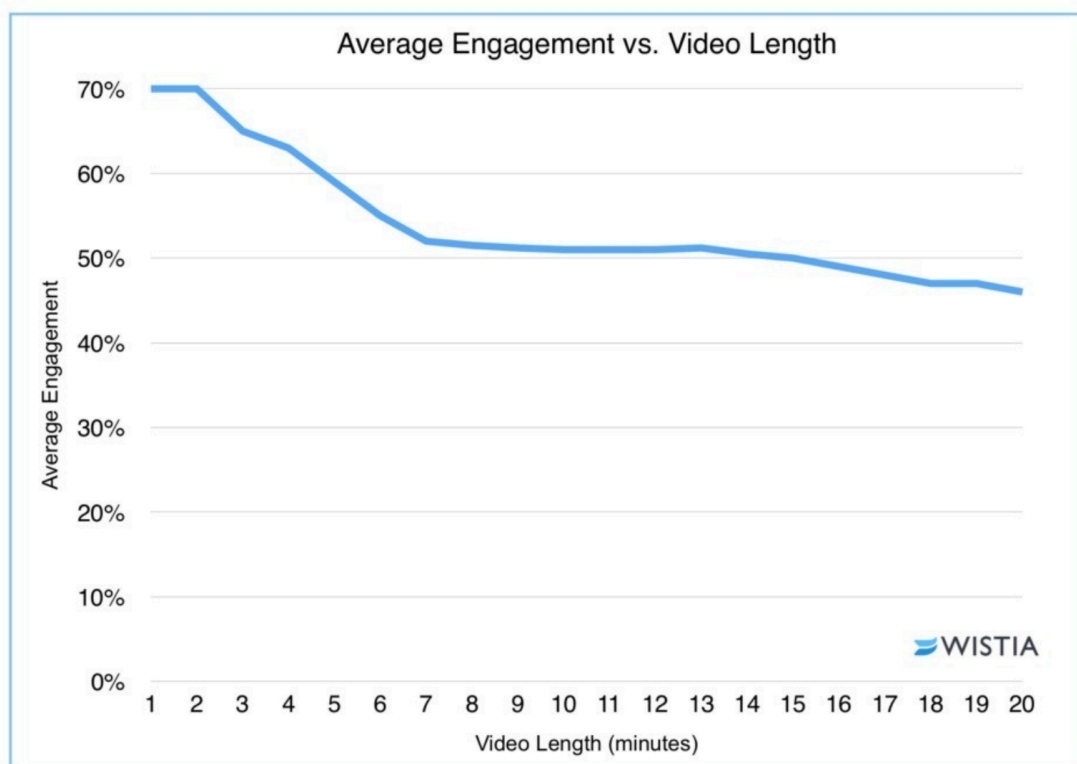
5.1 Sivuston käyttötarkoitus

Sivuston käyttötarkoitus pyrkii vastaamaan itselleni asettamiin kysymyksiin opetuksen tehostamisesta, saavutettavuuden lisäämistä ja oppilaan sisäisen motivaation kasvattamisesta. Oppimateriaalin saavuttaminen verkkosivujen välityksellä mahdollistaa perinteisen kontaktiopetuksen tehostamisen tarjoamalla oppilaalle mahdollisuuden oppia kitaran soittoon liittyviä asioita useammin kuin keran viikossa perinteisen soittotunnin turvin. Verkkosivujen ja siellä olevan materiaalin ensisijainen tarkoitus ei näin ollen ole poistaa kontaktiopetusta, vaan enemmänkin tehostaa sen vaikutusta oppilaan oppimisessa. Saavutettavuuden lisäämisellä on myös mahdollisuus kasvattaa oppilaan sisäistä motivaatiota oppia lisää. Oppimateriaalin helppo ja mutkaton saavuttaminen voi nopeuttaa oppilaan oppimista mahdollistaessa edistymisen henkilökohtaiseen tahtiin.

Yksi merkittävä käyttötarkoitus verkkosivuilla oli luoda itselleni alusta sekä nykyiselle että tulevalle oppimateriaalille. Luotuni toimivat ja helppokäyttöiset verkkosivut on siellä olevaa oppimateriaalia mahdollista kasvattaa vuosien aikana aina vain suuremmaksi kohtaamaan paremmin oppilaiden tarpeita. Verkkosivuilla luotu oppimateriaali mahdollistaa myös sen tavoittamisen millä laitteella tahansa, niin tietokoneella kuin mobiililaitteella.

Päätymisen teksti- ja kuvapohjaiseen oppimateriaaliin oli tietoinen päätös, jolle prosessin aikana määrittyi muutamia syitä. Henkilökohtaisesti pidän tekstimuu-
toon tuotetusta oppimateriaalista. Siihen on helppo palata takaisin ja sen läpikäymisen voi helposti keskeyttää. Tämän lisäksi tekstipohjainen materiaali sai itseni miettimään tarkasti omaa opettajuuttani ja kuinka haluaisin tulevaisuudessa minkäkin asian opettaa. Uskon tämänkaltaisen tarkan lähestymistavan opettamiini asioihin olevan suureksi hyödyksi myös tulevaisuudessa luomalleni oppimateriaalille.

Tulevaisuuden lisäykset verkkosivujen sisältöön tulevat pitämään sisällään videomuotoon tehtyjä tutoriaaleja eli opetusvideoita. Nämä videot tulevat saamaan käsikirjoituksensa tekstimuotoisesta materiaalista, joten oppimateriaali tulee olemaan saavutettavissa niin teksti- kuin videomuodoissa. Kuitenkin videomuotoon sisällytetyn oppimateriaalin käyttäminen asettaa sen sisällölle haasteita, jotka uskoen tätä opinnäytetyötä varten luodun oppimateriaalin teksti- ja kuvamuotoon saattamisella välttäväni. Wistian tekemän tutkimuksen mukaan alle kahden minuutin videot ovat parhaita säilyttämään katsojan mielenkiinnon (Fishman 2016). Kuva 15 tuo esille merkittävän laskun katsojan kiinnostuksen säilymisessä 2-6 minuutin välillä. Alkuperäisestä 70%:sta videon loppuun katsovien määrästä enää vain 50% tulee katsomaan videon loppuun asti. Seuraava lasku, vaikkakaan ei niin jyrkkä kuin 2-6 minuutin kohdalla, katsojien prosenttimäärässä havaitaan vasta videon pituuden ylittäessä 12 minuutin rajan. Ideaali pituus olisikin näin ollen joko alle kahden minuutin tai 6-12 minuutin tasaisemalle katsojaprosentille sijoittuva video. (Fishman 2016).

KUVA 15 Videon pituus suhteessa kiinnostuksen säilymiseen (Fishman 2016)

Haastavaa instrumentin oppimisista koskeville videoille onkin niiden yleisen pituuden sijoittuminen minuuttimäärällisesti suurempaan päähän suhteessa kuvan 15 esittämään tilastoon. Varsinkin tässä tapauksessa, jossa videoiden sisältöinä toimisivat instrumentin oppimisen yksityiskohtaiset aiheet, voivat toistuvien viihdesisällössä usein käytettyjen stimuloivien ärsykkeiden puuttumiset saada oppilaan jättämään videolla oleva oppimateriaali kesken. Tämä ei tietenkään ole jokaisen oppijan kohdalla vakio. Maailmasta löytyy monenlaisia oppijoita, toisille pidemmät videot soveltuvat paremmin. Joka tapauksessa yksityiskohtia paljon sisältävän ja minuuttimäärältään pitkäksi venyvä video aiheuttaa toimivalle opetusvideolle omanlaisiaan haasteita. Vaikkakin oppimateriaalin tekstiosuus voisi toimia hyvänä käsikirjoituksena videoille, tulisi silti miettiä kuinka asia esitetään visuaalisesti kiinnostusta herättäen. Videoiden sisältö ei näin ollen voi olla vain kylmästi luettua tekstimateriaalia tekstin ollessa kuinka kiinnostavaa ja yksityiskohtaista tahansa.

5.2 Käyttöalustan valinta

Nettisivujen valmistaminen ja koodaus olivat minulle ennalta tuntemattomia käsitteitä ennen prosessin aloitusta. Koska oppimateriaalin tuottamisen tarkoituksena olikin ennen kaikkea tuottaa faktaperäistä ja luotettavaa tietoa, ei pääpainoni ollut näyttävien verkkosivujen tuottamisessa. Miikka Salavuo ja Mikko Mälykoski (2006, 218) tuovatkin esille verkkomateriaalin tuottamisen olevankin päivä päivältä helpompaa toiminnoiltaan ja käyttömukavuudeltaan yksinkertaisimmiksi muodostuvien ohjelmien myötä. Potentiaalisiksi vaihtoehdoiksi muodostuivatkin muun muassa Wix, Wordpress ja Squarespace. Vertailtuani aikani näitä nykyisiä helposti lähestyttäviä verkkosivujen luontiin tarkoitettuja välineitä, tulin lopulta päätökseen valita verkkosivujeni alustaksi joko Wix tai Squarespace.

Wix on ilmainen ammattimaisten verkkosivujen luontiin suunniteltu sivusto. Wix tarjoaa mahdollisuuksiksi omien sivujen ulkonäölliseen suunnitteluun monia valmiiksi tehtyjä teemapohjia sekä mahdollisuuden suunnitella oma sivusto täysin alusta asti itse. Wixin helppokäyttöisyys perustuu muun muassa erilaisten ele-

menttien, kuten tekstien ja kuvien vapaasti siirreltävyyteen. Kaikki sivustolla toimii kuin palapelin tavoin, voit siirrellä elementtejä ympäriinsä luoden oman näköisen sivustosi. (Wix 2019a.) Vaikka sivujen monipuolinen suunnittelu onkin ilmaista 14:n päivän ajan, kuitenkin niiden julkaiseminen maksaa. Wix tarjoaa palveluistaan kuukausihinnalla kulkevia paketteja, aina halvimmasta 4,50 euron kuukausihinnasta 27,50 euron kuukausihintaan. Kaikista pakettivaihtoehdoista on myös valittavissa vuosittainen maksutapa. Kaikki Wixin tarjoamat vaihtoehdot sisältävät muun muassa vuoden ilmaisen domainin (itse nimetyn verkkotunnuksen) käytön. Eroina halvimman ja kalliimpien vaihtoehtojen välillä on muun muassa tarjottujen palveluiden määrä ja verkkosivuilla olevan tallennustilan koko. Näitäkin kalliimmat lähtökohtaisesti yrityksille suunnatut vaihtoehdot tarjoavat kaikkien palveluiden lisäksi myös esimerkiksi nettikaupan luomismahdollisuuden. (Wix 2019b.)

Squarespace on monilta ominaisuuksiltaan samankaltainen Wixin kanssa. Squarespacen (2019c) avulla voi luoda itselleen verkkosivut hyödyntäen valmiiksi suunniteltuja teemoja ja muokata niitä juuri itselleen sopiviksi. Halutesaan sivut on mahdollista luoda portfolion kaltaiseksi esitelläkseen omia töitään tai jakaakseen omaa materiaalia hyödyntäen bloggaukseen suunniteltuja työkaluja. Squarespace tarjoaa myös SEO – työkaluja, (Search Engine Optimization) joilla voi kehittää sivuston näkyvyyttä esimerkiksi Googlen hakutuloksissa. (Squarespace 2019c.) Wixin kaltaisesti omien verkkosivujen luonti on ilmaista 14:n päivän ajan, mutta niiden julkaisusta tulee maksaa. Squarespacen (2019a) kuukausittainen hinnoittelu alkaa 15 euron kuukausihinnasta kasvaten aina 42 euron kuukausihintaan asti. Kaikista näistä vaihtoehdoista on myös valittavissa hieman kuukausimaksua edellisempi vuosittainen maksutapa. Kalliimmat vaihtoehdot tarjoavat muun muassa markkinointiin ja myyntiin suunnattuja työkaluja, joita ei halvemmilla vaihtoehdoilla saa käyttöönsä. (Squarespace 2019a.) Opiskelijastatuksen omaavan on mahdollista lunastaa itselleen verkkosivut ensimmäiseksi vuodeksi 50% halvemmalla hinnalla. Edun saamiseksi tulee muun muassa osoittaa voimassa oleva oppilaitoksen sähköpostiosoite. (Squarespace 2019b.)

Valinta näiden kahden palvelun väliltä ei ollut aluksi aivan itsestään selvää. Kummassakin vaihtoehdossa oli hyvät että huonot puolensa. Kummatkin vaihtoehdot tuntuivat toimivilta, enkä kyennyt erottamaan selkeitä ratkaisevia eroja näiden väliltä. Tämä hämmensikin huomattavasti verkkosivujen luomisen alkuvaihetta. Päätinkin lopulta etsiä materiaalia, joka mahdollisesti vertailisi näitä kahta vaihtoehtoa asiantuntevasti ja yksinkertaisesti. Etsin tietoa ja kokemuksia kummankin käytöstä muun muassa Youtubesta, jossa törmäsin Site Builder Report -Youtube-kanavaan.

Site Builder Report -Youtube-kanavalla julkaistulla videolla Steve Benjamins (2018) käy läpi eroavaisuuksia Wixin ja Squarespacen välillä jakaen käsiteltävät aiheet kuuteen osaan:

- editori
- elementit
- hinnoittelu
- teemat
- bloggaus
- verkkokauppa.

Editorit eli verkkosivujen sisällölliseen muokkaukseen tarkoitetut työkalut ovat kummassakin vaihtoehdossa hyvin samankaltaiset. Kummankin käyttäminen perustuu elementtien eli sisältöjen hyvin vapaaseen palapelimäiseen liikutteluun. Elementteinä voivat toimia niin teksti-, kuva- ja video-osiot, joiden sisältö on tekijän itsensä päätettävissä. Isoin ero Wixin ja Squarespacen editoreissa on niiden käyttömahdollisuudet. Wix on antaa enemmän vapauksia suunnitteluun mahdollistamalla elementtien asettelun käytännössä mihin ja miten tahansa tekijä haluaa. Squarespace mahdollistaa myös vapaata suunnittelua, kuitenkin rajoittaen sisällön sijoittelua valmiiksi luotujen raamien sisälle. Hyvin vapaat suunnittelumahdollisuudet voivat myös aiheuttaa ongelmia joidenkin käyttäjien keskuudessa. Liian suuret vapaudet voivat tehdä sivustosta helposti hyvin vaikeaselkoisen, jolloin parempi vaihtoehto voikin olla toimivien raamien sisälle rakennettu Squarespacen editori. Valinta näiden kahden välillä riippuukin paljon tekijän omista tavoitteista ja osaamisesta. (Benjamins 2018.)

Elementit mahdollistavat sisällön lisäämisen omille sivuille. Elementteinä voivat toimia niin kuvat, taulukot, graafiset elementit ja tekstit. Squarespace tarjoaa paljon valmiiksi tehtyjä elementtejä, joiden toimimisesta voi mennä takuuseen. Esimerkiksi ravintolamenujen toteuttaminen on usein yksityiskohtaista tekstin asettelua ja muotoilua vaativaa suunnittelua, jota varten Squarespace tarjoaakin useita toimivia ennalta suunniteltuja ratkaisuja. Wixin elementtien käyttöä kuvaa parhaiten vapaus. Wix tarjoaa lukemattomia erilaisia erilaisia graafisia elementtejä kuten nuolia, logoja ja kuvia tekijän vapaaseen käyttöön. Joillekin Wixin valtava elementtien määrä saattaa olla hämmentävää. Vapaus valita lukemattomista vaihtoehdoista saattaa joillekin olla hyvinkin vaikeaa, toisille tämän vapauden sopiessa päinvastaisesti todella hyvin. (Benjamins 2018.)

Hinnoittelu liikkuu kummassakin vaihtoehdossa kuukausittaisen tai vuosittaisen maksutavan välillä kummankin vaihtoehdon tarjotessa erihintaisia paketteja palveluistaan. Hinnat ovat pääsääntöisesti samaa luokkaa Wixin että Squarespacen vaihtoehdoissa, joten suuria hintaeroja ei ole. Hintaeroja löytyy enemmänkin joko Wixin tai Squarespacen kuukausittaista tai vuosittaista maksutapaa vertaillessa. Verkkosivujen tekijän kannattaakin selvittää tarpeet sivujen sisällölle ja käytölle, joilloin samalla määrittyy oikea sisältöpaketti ja maksutapa. (Benjamins 2018.)

Teemat tarjoavat hyviä esimerkkejä Wixin ja Squarespacen eroista. Squarespace tarjoaa noin 70 valmiiksi luotua näyttävää ja toimivaa teemaa. Wixin tarjonta käsittää noin 288 erilaista teemavaihtoehtoa antaen samalla suuria vapauksia teemojen muokkaamiseen. Molemmat vaihtoehdot tarjoavat paljon vaihtoehtoja teemojen värimaailmaan ja ulkoasun muokkaamiseen. Jatkuvan ja toistuvan koko sivuston kattavan teeman määrittely saattaa kuitenkin olla Wixissä joskus hieman haastavampaa. Jokaisen elementin yksittäinen muokkaaminen yhtenäisen teeman saamiseksi Wixissä voi tehdä prosessista hyvin työlää ja hitaan. (Benjamins 2018.)

Bloggaukseen Squarespaceen tarjoamat vaihtoehdot ylittävät Wixin tarjoamat mahdollisuudet. Wixin bloggaukseen suunnitellut työkalut ovat toimivia, mutta Squarespacen monet bloggausta parantavat toiminnot nostavat sen paremmaksi vaihtoehdoksi. (Benjamins 2018.)

Verkkokaupan perustamista tukevat työkalut ovat Squarespacen valikoimassa runsaammat ja monipuolisemmat. Molemmat vaihtoehdot tarjoavat hyviä keinoja verkkokaupan perustamiselle, Squarespacen työkalujen ollessa kuitenkin intuitiivisempia. (Benjamins 2018.)

Huomioituani ja punnittuani kaikki osa-alueet liittyen verkkosivujen valintaan, päädyin valitsemaan Squarespacen verkkosivujeni alustaksi. Valintaani puolsivat eniten Squarespacen hyvät bloggaukseen suunnitellut työkalut sekä selkeä ja helppokäyttöinen editori. Kokonaisvaltaisesti sain Squarespacen käytöstä paremman kuvan myös katselemalla muiden taiteilijoiden ja muusikoiden tekemiä kotisivuja. Koin valinnan olevan paras tämän hetkisiin tarpeisiini ja tulevaisuuden kehitysajatuksiini.

5.3 Verkkosivustojen ulkoasu

Olin jo oppimateriaalin luomisen aikaan asettanut itselleni tärkeimmäksi kriteeriksi luoda materiaalia, joka olisi ulkoasultaan ja ymmärrettävyydeltään helposti sisäistettävää. Saman keskeisen ajatuksen halusin liittää myös verkkosivujen ulkoasun valintaan. Matti Ruipon ja Miikka Salavuon (2006) mukaan teknologian rooli musiikillisessa opetuksessa on ennen kaikkea edesauttaa oppilaiden luovaa toimintaa. Teknologia myös mahdollistaa oppimisen järjestämisen joustavasti kaikille riippumatta oppilaan taidollisesta lähtötasosta. (Ruippo & Salavuo 2006, 289.) Tästä syystä verkkosivujen ulkoasun valinnan kriteereiksi muodostuikin minimaalisuus ja yksikertaisuus. Tärkeimpänä asiana oli tuoda esille oppimateriaalia, ei niinkään näyttävää ja stimuloivaa ulkoasua.

Verkkosivujen ulkoasuksi valitsin valmiin Squarespacen mukana tulleen Tudornimisen teeman. Teeman selkeä blogikirjoitusta varten suunniteltu valkoiselle pohjalle suunniteltu ulkoasu oli sopiva valinta oman oppimateriaali selkeään esittämiseen ja jakamiseen. Sopivan teeman valinta myös vähensi runsaasti sivujen varten tehtävän työn määrää. Vähäisen työn määrän aiheuttivat vain sopivien fonttien valinta, tekstin sijoittelu, oppimateriaalin lisääminen ja sivustolle tulevien sivujen lukumäärän valitseminen.

Sivustolle liitetyt kuvat ovat pääsääntöisesti itse ottamiani, monin paikoin samoja jo oppimateriaalissa käytettyjä kuvia. Olen lisännyt sivustolle myös muutamia muita kuvia, jotka olen ottanut Unsplash-verkkosivulta. Unsplash (2019) on palvelu, joka tarjoaa ilmaisia korkearesoluutioisia kuvia vapaaseen käyttöön. Sivustolla ilmaiseksi kuviaan tarjoavat niin valokuvauksen harrastajat kuin ammattilaisetkin. (Unsplash 2019.)

6 POHDINTA

Asettamani tavoitteet oppimateriaalin sisällölle ja sen julkaisemiselle omien verkkosivujen kautta täytyivät hyvin opinnäytetyön prosessin aikana. Ajoittain haasteena olikin näiden tavoitteiden rajoissa pysyminen, oppimateriaalin sisällön monesti paisuessa suuremmaksi mielenkiintoisen aineiston edessä. Koen kuitenkin saaneeni tiivistettyä oppimateriaalin selkeään ja yksinkertaistettuun muotoon, joka palvelee niin itsenäisesti kuin opettajan johdolla opiskelevia oppilaita.

Koko prosessin aikana olen oppinut paljon niin oman oppimateriaalin luomisesta kuin itsestäni tulevana pedagogina. Koko opinnäytetyöprosessi pakotti minut monesti miettimään ja kyseenalaistamaan syitä käyttämieni opetusmenetelmien ja -keinojen takana. Koen tämän olleen suurena apuna ja kasvun paikana kokonaisvaltaisen pedagogisen osaamiseni kehittymiselle.

Pedagogisen kehittymisen rinnalla prosessi opetti minulle monia muita hyödyllisiä taitoja tulevaisuutta silmällä pitäen. Monia näitä taitoja en osannut ennen prosessin alkua, joten koen olevani tyytyväinen tuottamaani lopputulokseen. Osaamiseni muun muassa laadukkaan oppimateriaalin luomisessa ja verkkosivujen tekemisessä sai alkunsa opinnäytetyöprosessista. Nämä taidot auttavat minua kehittämään ja luomaan uutta oppimateriaalia tulevaisuudessa hyödyntäen opinnäytetyöprosessin aikana oppimiani taitoja.

Oppimateriaalin valmistumisen myötä olen pyrkinyt tarkastelemaan sen mahdollisia kehitysmahdollisuuksia. Jatkotoimenpiteenä koen tärkeäksi oppimateriaalin käytännön testaamisen niin lähiopetuksen tukena oppilaiden kanssa kuin itsenäisesti opiskelevien oppilaiden keskuudessa. Nämä keinot toisivat esille niin hyvin toimivat kuin mahdolliset kehitystä vaativat osiot. Oppimateriaalin käytännön testaaminen vahvistaisi toimivia opetusmenetelmiä ja antaisi suuntaa tulevan uuden oppimateriaalin kehittämiselle. Oppimateriaalin testaaminen oppilaiden kanssa voisi antaa myös mahdollisuuden tarvittavan palautteen keräämiseen koskien oppimateriaalin selkeyttä ja käyttäjäystävällisyyttä.

Niin klassisen kitaran kuin muidenkin instrumentin opetuksessa voitaisiin tulevaisuudessa hyödyntää enemmän teknologian tuomia mahdollisuuksia. Teknologia ja soitonopetus tulisi nähdä toisiaan täydentävinä voimina. Toimiviksi todettuja perinteitä instrumenttiopetuksessa tulisi edelleen tietysti vaalia, mutta olisi lähes vastuutonta olla tutustumatta teknologian tuomiin mahdollisuuksiin musiikin opetukselle. Opetuksen laadullisen kehittämisen lisäksi teknologiaan tutustuminen toisi pedagogeja lähemmäksi sitä maailmaa, jossa nykyiset ja tulevaisuuden oppilaat jo ovat. Uskon työstäni, niin oppimateriaalista kuin opinnäytetyön kirjallisesta osuudesta, olevan hyötyä niin oppilaille, opettajille kuin opettajiksi opiskeleville.

LÄHTEET

Abdaal, A. Abdaal, T. 2019. Not Overthinking podcast. 27. jakso. Podcast-tallenne. Julkaistu 22.7.2019. Viitattu 27.11.2019.

Adobe. 2019a. Adobe InDesign, Luettu 14.11.2019.
<https://www.adobe.com/fi/products/indesign.html>

Adobe.2019b. Adobe InDesign. Opastusohjelmat. Luettu 14.11.2019.
<https://helpx.adobe.com/fi/indesign/tutorials.html>

Adobe. 2019c. Adobe Photoshop. Opastusohjelmat. Luettu 14.11.2019.
<https://helpx.adobe.com/fi/photoshop/tutorials.html>

Adobe. 2019d. Valokuva, video & suunnittelu. Opiskelijat ja opettajat. Luettu 14.11.2019. <https://www.adobe.com/fi/creativecloud/buy/students.html?promoid=P79NQTWV&mv=other>

Adobe.2019e. Valokuva, video & suunnittelu. Photoshop. Luettu 14.11.2019.
<https://www.adobe.com/fi/products/photoshop.html?promoid=PC1PQQ5T&mv=other>

Annala, H. Mätlik, H. 1998. Kitara- ja luuttusäveltäjiä. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy.

Aromaa, J. 2019. Äänikirjojen johtava suoratoistopalvelu BookBeat tekee vielä tappiota, vaikka äänikirjat menevät kuin kuumille kiville. YLE. Julkaistu 25.10.2019. Luettu 25.11.2019. <https://yle.fi/uutiset/3-11035278>

Avid. 2019. Sibelius Ultimate. Comparison. Luettu 14.11.2019.
<https://www.avid.com/sibelius-ultimate/comparison>

Barlow, C. 2006. Luovaa musiikkiteknologiaa edullisesti. Suom. Salavuo. M. Teoksessa Ojala J., Salavuo, M., Parkkila, O. & Ruippo, M. (toim.). Musiikkikasvatusteknologia. Suomen musiikki- kasvatusteknologian seura r.y. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy. 207–215.

Benjamins, S. 2018. Wix vs Squarespace. 6 Crucial Differences To Know. Site Builder Report. Youtube-video. Julkaistu 9.10.2018. Viitattu 19.11.2019.
<https://www.youtube.com/watch?v=2CEpbC5Ktyc&t=6s>

Cirillo, F. 2006. The Pomodoro Technique. Luettu 14.11.2019.
<http://www.baomee.info/pdf/technique/1.pdf>.

Csikszentmihalyi, M. 2005. Flow. Elämän virta. Tutkimuksia onnesta, siitä kuin kaikki sujuu. Suom. Hellsten, R. Helsinki: Rasalas Kustannus. Alkuperäinen teos 1990.

Fishman, E. 2016. How long should your next video be?. Blogikirjoitus. Julkaistu 5.7.2016. Luettu 19.11.2019. <https://wistia.com/learn/marketing/optimal-video-length>

Joensuu, M. 2011. Nuoret verkossa toimijoina. Teoksessa Merikivi, J., Timonen, P. & Tuuttila, L. (toim.) Sähköä ilmassa. Näkökulmia verkkoperustaiseen nuorisotyöhön. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura 111 (2), 14 – 21.

Käppel, H. 1998. Introducing the guitar. Saksa: Ama-Verlag

Malinen, J. 2011a. Klassisen kitaran tekniikkakoulu. Muut näppäilevät sormet. Luettu 05.07.2019. http://www.jannemalinen.com/tekniikkakoulu/Tekniikkakoulu/MUUT_NAPPAILEVAT_SORMET.html

Malinen, J. 2011b. Klassisen kitaran tekniikkakoulu. Näppäilykäden soittoasento. Luettu 30.06.2019. http://www.jannemalinen.com/tekniikkakoulu/Tekniikkakoulu/NAPPAILYKADEN_SOITTOASENTO.html

Martela, F. & Jarenko, K. 2014. Sisäinen motivaatio. Tulevaisuuden työssä tuottavuus ja innostus kohtaavat. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 3/2014. Helsinki. https://www.eduskunta.fi/fi/tietoeduskunnasta/julkaisut/documents/tuvj_3+2014.pdf

Mills, J. 1992. The John Mills classical guitar tutor. 3. painos. Englanti: Caligraving Limited.

Mylykoski, M. 2006. Mediatallenteet ja sovellusohjelmat musiikin lähiopetuksessa. Teoksessa Ojala J., Salavuo, M., Parkkila, O. & Ruippo, M. (toim.). Musiikkikasvatusteknologia. Suomen musiikki- kasvatusteknologian seura r.y. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy. 187–192.

Newport, C. 2019. Digital Minimalism. On Living Better with Less Technology. USA: Penguin Random House.

Nikupeteri, V-M. 2014. Digitaalisen oppimateriaalin valmistaminen klassiselle kitaralle. www.kitarakoulu.net. Musiikin koulutusohjelma. Musiikkiteknologian koulutusohjelma. Tampereen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Ojala, J. 2006a. Aika, paikka ja vuorovaikutteisuus. Teoksessa Ojala J., Salavuo, M., Parkkila, O. & Ruippo, M. (toim.). Musiikkikasvatusteknologia. Suomen musiikki- kasvatusteknologian seura r.y. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy. 77–83.

Ojala, J. 2006b. Mitä on musiikkikasvatusteknologia? Teoksessa Ojala J., Salavuo, M., Parkkila, O. & Ruippo, M. (toim.). Musiikkikasvatusteknologia. Suomen musiikki- kasvatusteknologian seura r.y. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy. 15–21.

Ojala, J. 2006c. Monimedia ja ihmisen sensomotoriikka. Teoksessa Ojala J., Salavuo, M., Parkkila, O. & Ruippo, M. (toim.). Musiikkikasvatusteknologia. Suomen musiikki- kasvatusteknologian seura r.y. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy. 99–115.

Ojala, J. Väkevä, L. 2006. Musiikkikasvatusteknologia ja kasvatustieteen nykyparadigma. Teoksessa Ojala J., Salavuo, M., Parkkila, O. & Ruippo, M. (toim.). Musiikkikasvatusteknologia. Suomen musiikki- kasvatusteknologian seura r.y. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy. 55–63.

Parkening, C. Brandon, D. & Marshall, J. 1999. The Christopher Parkening guitar method vol 1. The art and technique of classical guitar. Yhdysvallat: Hal Leonard Corporation.

Pohjavirta, H. Sundström-Pullinen, M. & Wickman-Viitala, T. 2009. Sosiaalisen median käyttö opetuksessa. Kokemuksia opettajien ja opiskelijoiden valmiuksista. Tampereen ammattikorkeakoulu. Ammatillinen opettajakorkeakoulu. Opettajakoulutuksen kehittämishanke

Porander, K. n.d. Ergonomia. Yleistä ergonomiasta. Yleistä hyvästä soitto- ja lauluasennosta. Sibelius-akatemia. Luettu 24.08.2019. <http://web.uniarts.fi/harjoittelu/index5642.html?id=93&la=fi>

Rockway. 2019. Kurssit. Luettu 3.12.2019. <https://www.rockway.fi/kitara>

Rudolf, T. Frankel, J. 2009. YouTube in Music Education. New York: Hal Leonard Books.

Ruippo, M. 2006. Verkko-opetuksen synteesi musiikinopetuksessa. Teoksessa Ojala J., Salavuo, M., Parkkila, O. & Ruippo, M. (toim.). Musiikkikasvatusteknologia. Suomen musiikki- kasvatusteknologian seura r.y. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy. 271–284.

Ruippo, M. Salavuo, M. 2006. Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntävän musiikinopetuksen toteuttaminen. Teoksessa Ojala J., Salavuo, M., Parkkila, O. & Ruippo, M. (toim.). Musiikkikasvatusteknologia. Suomen musiikki- kasvatusteknologian seura r.y. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy. 289 – 294.

Ryan, L. 1991. The Natural Classical Guitar. The principles of effortless playing. 2. painos. Yhdysvallat: The Bold Strummer.

Salavuo, M. 2006a. Mobiililaitteet musiikinopetuksessa. Teoksessa Ojala J., Salavuo, M., Parkkila, O. & Ruippo, M. (toim.). Musiikkikasvatusteknologia. Suomen musiikki- kasvatusteknologian seura r.y. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy. 263–270.

Salavuo, M. 2006b. Musiikin verkko-oppimisen pedagogiikka. Teoksessa Ojala J., Salavuo, M., Parkkila, O. & Ruippo, M. (toim.). Musiikkikasvatusteknologia. Suomen musiikki- kasvatusteknologian seura r.y. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy. 65–73.

Salavuo, M. 2006c. Musiikkikasvatusteknologian tulevaisuus. Teoksessa Ojala J., Salavuo, M., Parkkila, O. & Ruippo, M. (toim.). Musiikkikasvatusteknologia. Suomen musiikki- kasvatusteknologian seura r.y. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy. 431–443.

Salavuo, M. 2006d. Oppimisalustat musiikinopetuksessa. Teoksessa Ojala J., Salavuo, M., Parkkila, O. & Ruippo, M. (toim.). Musiikkikasvatusteknologia. Suomen musiikki- kasvatusteknologian seura r.y. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy. 225–231.

Salavuo, M. dos Santos Ferreira, G.M. Unkari-Virtanen, L. 2006. Teoksessa Ojala J., Salavuo, M., Parkkila, O. & Ruippo, M. (toim.). Musiikkikasvatusteknologia. Suomen musiikki- kasvatusteknologian seura r.y. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy. 393–401.

Salavuo, M. Myllykoski, M. 2006. World Wide Web musiikin oppimisympäristönä. Teoksessa Ojala J., Salavuo, M., Parkkila, O. & Ruippo, M. (toim.). Musiikkikasvatusteknologia. Suomen musiikki- kasvatusteknologian seura r.y. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy. 217 – 223

Squarespace. 2019a. Tour. Pricing. Luettu 19.11.2019.
<https://www.squarespace.com/pricing>

Squarespace 2019b. Tour. Pricing. Students. Luettu 19.11.2019.
<https://www.squarespace.com/students>

Squarespace. 2019c. Tour. Websites. Luettu 19.11.2019.
<https://www.squarespace.com/website-design>

Tilastokeskus. 2019. Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö 2019.
https://www.tilastokeskus.fi/til/sutivi/2019/sutivi_2019_2019-11-07_fi.pdf

Tuuri, K. 2006. Oppimispelit. Teoksessa Ojala J., Salavuo, M., Parkkila, O. & Ruippo, M. (toim.). Musiikkikasvatusteknologia. Suomen musiikki- kasvatusteknologian seura r.y. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy. 199–205.

Tyler, J. Sparks, P. 2002. The guitar and its music. From the Renaissance to the Classical era. Yhdysvallat: Oxford University Press.

Unkari-Virtanen, L. 2006. Musiikkikasvatusteknologia ja käytäntö – välineitä ja taitoa. Teoksessa Ojala J., Salavuo, M., Parkkila, O. & Ruippo, M. (toim.). Musiikkikasvatusteknologia. Suomen musiikki- kasvatusteknologian seura r.y. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy. 23–27.

Unsplash. 2019. About. Luettu 18.11.2019. <https://unsplash.com/about>

Werner, B. 2019. Classical Guitar Method. Volume 1. Werner Guitar Editions.
<https://www.thisisclassicalguitar.com/wp-content/uploads/2019/01/Classical-Guitar-Method-Vol1-2019.pdf>

Wix. 2019a. Luettu 18.11.2019. <https://www.wix.com>

Wix. 2019b. Subscriptions. Premium Plans. Luettu 19.11.2019.
<https://www.wix.com/upgrade/website>

Yates, S. 2008. Mel Bay's modern classical guitar method grade 1. Yhdysvallat: Mel Bay Publications.

Yousician. 2019a. Luettu 4.12.2019. <https://yousician.com>

Yousician. 2019b. Instruments. Guitar. Luettu 4.12.2019. <https://yousician.com/guitar>